ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

1879

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 8.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφεῖον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1879

Ἀριθ. 190 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Δ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὄγδοος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐντῷ ἀλλοδαπῷ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6. | 19 Αὐγούστου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ

ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΑΣ ΜΗΛΟΥ

ἐπὶ Ἐπαναστάσεως.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ[1]

Φίλτατε,

Προχθὲς σὲ ἀφῆκα, ἢ μᾶλλον μὲ ἀφῆκες, εἰς τὸ Μουσεῖον. Ἀνακρούσωμεν πρύμναν, καὶ ἐπιστρέψωμεν πάλιν διὰ τῶν Φιλυρῶν, ὅπου, ἐπειδὴ ἔβρεχε, κατέφυγον εἰς τὸν ἀριστερῶς ἀνοιγόμενον μεγαλοπρεπῆ διάδρομον, τὸν ἄνωθεν δι' ὑέλων στεγαζόμενον, δύω ὁδοὺς ἑνοῦντα, καὶ πλούσια ἐργαστήρια ἑκατέρωθεν ἔχοντα.

Εἰς τὰ παράθυρα τοῦ ἑνὸς τούτων εἶδον ἀνδρομήκη τὸν Σωκράτην, εἰς λευκὴν χλαμύδα τὸ γυμνὸν σῶμά του ἐνειλιγμένον ἔχοντα, καὶ μετ' ἠρέμου φρενὸς ἀποθνήσκοντα ἀφ' οὗ ἔπιε τὸ κώνειον. Τὸ θέαμα τοῦτο ἰσχυρῶς συγκινῆσαν καὶ καταθέλξαν με, μὲ παρεκίνησε νὰ εἰσέλθω. Κατείχετο δὲ πᾶσα ἡ αἴθουσα ὑπὸ περιέργων καὶ ἀξιοθεάτων πολυτελῶς ἐνδεδυμένων ἢ χαριέντως μὴ ἐνδεδυμένων συμπλεγμάτων, φυσικώτατα μὲν κατεσκευασμένων, ἀλλὰ προφανῶς κηροπλάστων. Τὰ μὲν παρίστων σκηνὰς ἱστορικάς, ἄλλα δὲ μυθολογικάς, ἄλλα δ' ἄλλας ἃς δὲν ἐνόουν. Διὰ τοῦτο—τοὐλάχιστον πρὸ πάντων διὰ τοῦτο,—ἀπετάθην πρὸς ὡραίαν μικρὰν νεάνιδα, ἣν εἶδον εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης ἔχουσαν κατάλογον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐν αὐτῷ φαινομένην ὅτι ἐζήτει νὰ ἐξιχνιάσῃ τὸ μυστήριον τοῦ πρὸ αὐτῆς ἐπὶ στήλης καθημένου κηρίνου ἔρωτος, ὅστις πονηρὸν ἔβλεπε καὶ δι' ἄκρου τοῦ δακτύλου ἐδοκίμαζε τὴν ἀκωκὴν τοῦ βέλους του. Συνάψας λοιπὸν ὅσα γερμανικὰ ἀκόμη ἤξευρον, ἠρώτησα τὸ κοράσιον ἂν ἦτον ὁ κατάλογος ὃν ἀνεγίνωσκεν. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ κοράσιον δυσηρεστήθη ὅτι ἀπετάθην πρὸς αὐτὸ χωρὶς νὰ τῷ εἶμαι γνωστός, καὶ ἐπροσποιήθη ὅτι δὲν μὲ ἤκουσε. Τὸ ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ μακρυνθῶ. Ἀλλά, φοβούμενος μή μ' ἐκτιμήσῃ ὡς ἀγροίκως προπετῆ,—τοὐλάχιστον τοῦτο πρὸ πάντων φοβούμενος,—προσέθηκα ὅτι ὁ σκοπός μου μόνον ἦτο νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ μ' εἰπῇ ποῦ ἀγοράζονται οἱ κατάλογοι. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ πάλιν τὴν αὐτὴν ἐτήρησε περιφρονητικὴν σιωπήν, δὲν σοὶ ἀρνοῦμαι ὅτι τοῦτο μὲ δυσηρέστησε, δι' ὃ καὶ μετ' ὀλίγον ἀνοικείου ἴσως πικρίας τῇ εἶπον μακρυνόμενος· «Ἂν ἦτον ἔγκλημα ὅτι σᾶς ἀπέτεινα τὸν λόγον, ἐλπίζω ὅτι θὰ μοὶ τὸ συγχωρήσητε χάριν τῆς μετανοίας μου». Ἀλλ' ὅτε καὶ πάλιν ἔμεινεν ὡς ἡ Νιόβη ἀκίνητος, καὶ οὐδὲ μετεστράφη, οὐδὲ κἂν ὕψωσε πρὸς ἐμὲ τοὺς ὡραίους της ὀφθαλμούς, ὅπερ εἶχον ἐλπίσει, τότε μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ σεμνότης της ὑπερέβαινε τὰ ὅρια, καί, φιλεκδίκως μᾶλλον, τὴν ἐπλησίασα αὖθις, καὶ ἔρριψα ἐπ' αὐτῆς ταύτην τὴν φορὰν ἀδιάκριτα βλέμματα· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι οὐδὲν κἂν ἐρύθημα ἀνεβίβασαν αὐτὰ εἰς τὰς παρειάς της, τότε πρῶτον ἐγνώρισα ὅτι καὶ ἡ ὡραία αὕτη νεᾶνις, ὡς καὶ ὁ ἀδελφός της ὁ ἔρως, . . . ἦτο κηρόπλαστος. Ἔκτοτε προσεκτικῶς περιεβλεπόμην καὶ ὅποιον καὶ ἂν ἀπήντων, περιέμενον νὰ κινηθῇ, ἵνα ἐννοήσω ἂν εἶναι ἐκ σαρκὸς καὶ ὀστῶν, ἢ μίμησις ἐκ κηροῦ.

Ἐξαντλήσας δὲ τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ θεάματα, ἀνέβην τὴν εἰς τὸν ἄνω δόμον φέρουσαν εὐρεῖαν κλίμακα, εἰς ἧς τὰς κιγκλίδας ἦν κομψὴ καὶ ὡραία κυρία προσανακεκλιμένη, καὶ ἔβλεπε τοὺς ἀναιβοκαταιβαίνοντας. «Τί ἐμποδίζει νὰ εἶναι καὶ αὐτὴ κηρίνη», εἶπον κατ' ἐμαυτόν, καὶ ἐστήριξα ἐπ' αὐτὴν βλέμμα ἐταστικόν. Ἀλλὰ μετενόησα ἀμέσως διὰ τὴν ἀδιακρισίαν μου, ὅτε τὴν εἶδον νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν ἐλαφρῶς πρὸς ἐμέ, καὶ ἐν τῇ ταραχῇ μου τὴν ἐχαιρέτησα εἰς δεῖγμα μεταμελείας. Ἀλλὰ βεβαίως κακῶς ἔπραξα, διότι μεθ' ὑπεραπτικῆς καὶ ἀδιαφόρου ἐκφράσεως ἀπεστράφη ἐξ ἐμοῦ. Ἠμηχάνουν δ' ἂν ἔπρεπεν, ἵνα τὴν ἐξιλεώσω, νὰ παρέλθω σιωπηλῶς ἢ διὰ μιᾶς λέξεως νὰ τῇ ζητήσω συγγνώμην, ὅτε τὴν εἶδον ἐκ νέου νὰ στραφῇ πρὸς ἐμέ, καὶ παρετήρησα ὅτι εἰς τακτικὰς διαλείψεις ἀπέβλεπον ἀλληλοδιαδόχως πρὸς δεξιὰ καὶ

1. Ἴδε σελ. 465.

πρὸς ἀριστερά, καὶ ἐνόησα ὅτι καὶ αὕτη ἦτο πλαγγών.

Εἰς τὸν ἄνω δὲ δόμον, πλὴν ἄλλων ἀξιολογωτάτων παραστάσεων ἠγεμόνων, ἐπισήμων ἀνδρῶν τῆς Πρωσσίας καὶ ξένων, καὶ διαφόρων περιέργων ἀντικειμένων, ἦν πρὸ πάντων ἓν μέγα σύμπλεγμα ἰδίας προσοχῆς ἄξιον, καὶ οὐχὶ διὰ τὰ λοιπὰ ὅλα, ὧν ὅμοια καὶ καλήτερα ἀπαντῶνται εἰς τὰς πλείστας μεγαλοπόλεις, ἀλλὰ δι' αὐτὸ καὶ μόνον σὲ εἰσήγαγον εἰς τὸ κήρινον τοῦτο βασίλειον τοῦ Κ. Καστάν, ὡς καλεῖται τοῦ Μουσείου ὁ ἰδιοκτήτης. Εἶναι δὲ τὸ σύμπλεγμα τοῦτο—καὶ ὑπὸ πατριωτικὴν κἂν ἔποψιν δὲν ἔχεις δικαίωμα νὰ εἰπῇς ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεσαι δι' αὐτό,—οὐδὲν ἄλλο ἤ... τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου.

Περὶ μεγάλην τρισκελῆ τράπεζαν, ὑπὸ πρασίνου ἐριούχου κεκαλυμμένην,—πίστευσόν μοι, αὐτὴν τὴν ἰδίαν πρωτότυπον τοῦ συνεδρίου τράπεζαν ἀδρᾷ δαπάνῃ ἀγορασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κ. Καστάν,—κάθηνται ἐπὶ τῶν αὐτῶν πρωτοτύπων ἑδρῶν, ἤθελες εἰπεῖ αὐτά τὰ πρωτότυπα μέλη τοῦ συνεδρίου, οἱ ἀνώτατοι τῶν τῆς Εὐρώπης τὰς τύχας διεπόντων διπλωματῶν, σοβαρῶς, ὡς Ῥωμαῖοι συγκλητικοί, καὶ φαίνονται ἀκροώμενοι ὀρθίου ἰσαμένου τοῦ μεγαλοφυοῦς προέδρου αὐτῶν, τοῦ πρίγκιπος Βισμάρκ, οὗ ἡ ὁμοιότης ἐστὶ καταπληκτική. «Νομίζεις, μοι ἔλεγεν ὁ συνοδεύων με, ὅτι ἀφ' ὅτου ἠγόρευεν ἐνταῦθα γαλλιστί, μετά τινος διστακτικῆς βραδύτητος, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης ἀκριβείας περὶ τὴν γλῶσσαν, δὲν ἐμακρύνθη πλέον τῆς θέσεώς του.» Οἱ δὲ λοιποί; περὶ τούτων συμβαίνει τι ὅλως παράδοξον· πάντες ἐκ δεξιῶν ὁμοιάζουσιν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ κάνείς! Περὶ τούτου βεβαιῶν με ὁ συνοδεύων με φίλος μου, ἐθεώρει αὐτὸ ὡς ἀγχινοώτατον τέχνασμα καὶ κατόρθωμα τῆς κηροπλαστικῆς· «Ἰδέ, μοι ἔλεγε, πόσον εὐστόχως παρέστησε τὸν χαρακτῆρα τῶν διπλωματῶν. Θεώρησον τοῦτον δεξιῶς. Δὲν σοὶ φαίνεται λέγων; «Ἔχετε πεποίθησιν ἐπ' ἐμέ· διὰ σᾶς θυσιάζομαι». Ἰδέ τον τώρα ἀριστερῶς· δὲν λέγει; «Ἔχετέ με παρῃτημένον. Ἔχω τὰ ἰδικά μου συμφέροντα· δὲν πονοκεφαλῶ διὰ τὰ ἐδικά σας.» Οὕτω καὶ ἕκαστος καὶ ὁ παρέκει λευκὸν λέγει δεξιῶς, μέλαν ἀριστερῶς. Ἐδύνατο συμβολικώτερον ἡ τέχνη νὰ παραστήσῃ τὴν διπλοπροσωπίαν τῆς διπλωματίας;» Καὶ ταῦτα μὲν οὕτος. Ἀλλὰ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ κατὰ τῆς διπλωματίας προκατειλημμένου φίλου μου πιθανωτέρα καὶ ἧττον ἐζητημένη μοὶ ἐφάνη, ἡ ἣν ἤκουσα παρά τινος συνοίκου μου, εἰς ὃν διηγήθην τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ τὰ διπλωματικὰ ἐκεῖνα μορμολύκεια δὲν ἐγένοντο ἐκ τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐκ φωτογραφήματος, δίδοντος φυσικῷ τῷ λόγῳ τῆς μιᾶς μόνον ὄψεως τὴν ὁμοιότητα, ἐν ᾧ ἡ ἄλλη ὄψις αὐθαιρέτως ἐπλάττετο ὑπὸ τοῦ τεχνίτου.

Ὅπως δήποτε ἡ σοβαρὰ αὕτη ὀμήγυρις καὶ αἱ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὅμοιαι φυσιογνωμίαι τῶν ἐνδοξοτέρων ἀνδρῶν τῆς Εὐρώπης, ὧν τὰ στόματα ἐφαίνοντο ἕτοιμα ν' ἀνοιγῶσιν, ἵνα ἐκφέρωσι χρησμοὺς περὶ τῆς τύχης αὐτῆς, μὲ κατέπληξαν ἰσχυρῶς, καὶ ἐξέφρασα τὴν λύπην μου ὅτι ἦσαν ἐκ κηροῦ, καὶ οὐχὶ ἐκ χαλκοῦ ἢ λίθου. «Ἀλλ' ὁ κηρός, μοὶ εἶπεν ὁ φίλος μου, παρέχει ἀκριβεστέραν τὴν τῆς φύσεως μίμησιν.»—«Δὲν διαρκεῖ ὅμως», ἀπήντησα.—«Οὐ φροντίς, μοὶ ἀπεκρίθη δυσοιώνως μειδιῶν. Αἱ κήριναι πλαγγῶνες τοῦ συνεδρίου θὰ διαρκέσωσι περισσότερον ἢ τὸ ἔργον τοῦ. Φοβήθητε δὲ σεῖς μὴ τὸ μόνον ὃ ὑπὲρ αὐτὰς θὰ διαρκέσῃ εἶναι τὸ ἰδικόν σας ζήτημα».

Ἠθέλησα νὰ ἴδω καὶ τοὺς ἡμετέρους ἀντιπροσώπους, ἀλλ' εἰς τὸ ἀριπρεπὲς τοῦτο συνέδριον διέπρεπον, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι, διὰ τῆς ἀπουσίας των. Πρώτησα τοὐλάχιστον ποῦ ἐκάθηντο. «Ποῦ ἐκάθησαν;» μοὶ εἶπεν ὁ σύντροφός μου, «διότι ἅπαξ μόνον ἐκάθησαν»· καὶ μοὶ ἔδειξε θέσιν εἰς τὴν ἀριστερὰν ἄκραν τῆς τραπέζης, παρὰ τῷ πρεσβευτῇ τῆς Ῥωσίας, ὅπου ἤδη ἵστατο ἀξιωματικὸς ἐν στολῇ, ὁ καθήκοντα ἑνὸς τῶν γραμματέων ἐκπληρώσας υἱὸς τοῦ πρίγκιπος Βισμάρκ.

Πολλαὶ σκέψεις διηγείροντο ἐντός μου ἐντὸς τῆς ἀφώνου ταύτης συγκλήτου, καὶ ἤθελον ἐπὶ μακρὸν ἔτι μείνει ἐνώπιον αὐτῆς εἰς αὐτὰς παραδεδομένος, ἂν ὁ σύντροφός μου δὲν ἐβιάζετο, ἀνεχώρησα ἑπομένως, ἀλλὰ μετὰ προθέσεως νὰ ἐπανέλθω μετ' οὐ πολύ. Τὴν πρόθεσιν ὅμως ταύτην οὐδέποτε ἐξετέλεσα, δι' αἰτίαν ἥτις ἀξίζει νὰ σοὶ τὴν διηγηθῶ: Τινὰς ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἀνεγινώσκετο εἰς πάσας τὰς ἐφημερίδας τοῦ Βερολίνου ὅτι ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἑσπέραν καθ' ἣν εἶδον τὸ Πανοπτικὸν (οὕτω προσαγορεύεται τὸ κατάστημα), ἐπεσκέπτετο αὐτὸ καὶ ἄλλος ξένος, γέρων Ῥῶσος ἑκατομμυριοῦχος. Οὗτος δὲν ἠξεύρω διατί ἐκίνησε τὰς ὑπονοίας τοῦ διευθυντοῦ, ὅστις τοιοῦτό τι ἐτεχνάσθη. Ἀπετάθη εἰς παιδίσκην τινὰ ἐκεῖ περιφερομένην, τῇ ἔδωκε βαλάντιον περιέχον τὴν ἀξίαν δύο δραχμῶν, καὶ τὴν ὡδήγησε νὰ κρατῇ αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἔπειτα, οὐχὶ κρυφίως, ἀλλὰ προφανῶς νὰ φυλάξῃ αὐτὸ εἰς τὸ θηλάκιόν της, ὃν ἐξ ἐκείνων ἃ καλοῦνται «θηλάκια Μαργαρίτης». Ὅτε ἦμην εἰς Δειβερπούλην ἔφερον ἐκεῖ αἱ νεάνιδες ταινίαν περὶ τὸν τράχηλον, ἧς αἱ δύο ἄκραι ἐκυμάτουν ἐπὶ τῶν νώτων των, καὶ ἐκαλοῦντο *ἀκολουθεῖτέ με, παῖδες* (follow me, boys). Τὰ Μαργαρίτης θηλάκια (Graetchen Taschen, οὕτω κληθέντα κατὰ τὴν Μαργαρίταν τοῦ Φάουστ), ἐδύναντο νὰ λέγωνται· μᾶλλον *ἀκολουθεῖτέ με, κλέπται*, διότι ἀνοίγονται χαίνοντα εἰς τὸ ὀπίσω σχεδὸν μέρος τοῦ ἐνδύματος, ὅπου δύνανται νὰ διερεθίσωσι καὶ τοῦ ἧττον φιλοκτήμονος τὴν

ἀπληστίαν; καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει ὀφθαλμὸς νὰ τὰ ἐπιτηρῇ. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ὁ Κ. Καστὰν ἔταξε τοὺς τέσσαρας ὀφθαλμοὺς δύω ἀσυνομικῶν κλητήρων, οἵτινες παρηκολούθησαν τὴν σύμμαχον αὐτῶν ὡς σκιαὶ αὐτῆς, καὶ ἐν ᾧ αὕτη περιειγράζετο ἐν ἑρμαρίῳ τὰς μικροσκοπικὰς ὑποδέσεις τῶν Κινεζίδων, εἶδον, ὡς λέγουσι, τὸν Ῥῶσον πλησιάσαντα, πολὺ μάλιστα πλησιάσαντα τὴν νεαρὰν νύμφην, ἐπὶ πονηρῷ σκοπῷ, ὡς ὑπώπτευσαν, καὶ ἐκτείνοντα πέριξ αὐτῆς τὰς πτέρυγας τοῦ μανδύου του. Μετὰ μίαν δὲ στιγμὴν προσελθόντες, προσεκάλεσαν τὴν ἀθῶαν νεάνιδα νὰ ἐξετάσῃ ἂν εἰς τὸ θηλάκιον τῆς Μαργαρίτης ἦτο τὸ βαλάντιόν της, ἀλλὰ τὸ βαλάντιον εἶχε γίνει ἄφαντον. Συνέλαβον ἑπομένως τὸν Ῥῶσον, καὶ τὸν ἀπήγαγον εἰς τὴν ἀστυνομίαν, καὶ ἔπειτα εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου δικασθεὶς κατεδικάσθη εἰς τρίμηνον φυλάκισιν. Καὶ ναί μέν, ἡ Ῥωσικὴ πρεσβεία ἔσπευσε νὰ καταβάλῃ τὴν ζητηθεῖσαν τεσσαράκοντα χιλιάδων δραχμῶν ἐγγύησιν ἵνα μείνῃ ἐλεύθερος καὶ ἐφεσιβάλῃ τὴν ἀπόφασιν, καὶ τὸ Ἐφετεῖον μετά τινας μῆνας πανηγυρικῶς διεκήρυξεν ὅτι τὰ παντὸς γένους ἀστυνομικὰ ἐκεῖνα ὄργανα δὲν ἦσαν παραδειγματικῆς ἀρετῆς, ὁ δὲ πλούσιος ξένος, ἂν ἐπλησίασε τὴν κόρην, πᾶν ἄλλο διενοεῖτο ἢ νὰ τῇ κλέψῃ τὰς δύω δραχμάς, καὶ ἑπομένως ἀνῆρεσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ πρωτοδικείου. Ἀλλὰ δι' ἐμαυτὸν ἐνόμισα ἀσφαλέστερον νὰ μείνω μακρὰν καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀφορμῆς τοιαύτης ὑποψίας, διότι ὁμολογουμένως ἡ θέσις μου θὰ ἦτο κατὰ πάντα ἄλλη καὶ πολὺ κατωτέρα τοῦ ἀπολυθέντος ἐκείνου. Πρῶτον ἔχω τὸ τρίτον τῆς ἡλικίας ἐκείνου, ὥστε πολλαὶ ἀστυνομικαὶ συκοφαντίαι ἠδύναντο πολὺ εὐκολώτερον νὰ γίνωσι πιστευταί, προκειμένου περὶ ἐμοῦ· δεύτερον, τὸ βαλάντιόν μου οὐ μόνον ἓν ἑκατομμύριον δὲν περιέχει, ἀλλ' εἶναι, κατὰ τὸν ἡμέτερον Ζαλακώσταν, «ποιητικὸ πουγγί, π' ἀνάθεμά το», καὶ μὴ περιέχον οὔτε κἂν ποίησιν· τρίτον, ἂν κατεδικαζόμην, ἡ ἐμὴ πρεσβεία οὔτε τεσσαράκοντα δραχμὰς δὲν θὰ ἔδιδεν ἐγγύησιν δι' ἐμέ. Ἑπομένως ἀπεχαιρέτησα διὰ παντοτε τὸ Πανοπτικόν, ὅπου δὲν ἦτον ἀπίθανον νὰ κατηγορηθῶ ἐπὶ κλεπτομανίᾳ ἢ ἐπὶ οἵᾳ δήποτε ἄλλῃ μανίᾳ, καὶ ἐστράφην πρὸς ἄλλο σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος.

Τοῦτο δύσκολον δὲν μοὶ ἦτο· διότι δυνάμει δέκα λεπτῶν εἰσῆλθον εἰς τὸν ἱπποσιδηρόδρομον, καὶ περιελθὼν ἐν πάσῃ ἀνέσει πᾶσαν τὴν ἐξωτερικὴν τῆς πόλεως περιφέρειαν, δηλαδὴ ὁδὸν μακροτέραν ἀφ' ὅσον διατρέχουσι πάντες τῆς Ἑλλάδος οἱ σιδηρόδρομοι ὁμοῦ λαμβανόμενοι, ἀφίχθην εἰς ἓν τῶν βορειοδυτικῶν αὐτῆς σημείων, ὅπου ἀπό τινων μηνῶν βιομηχανικὴ ἔκθεσις ἑλκύει μυριάδας περιέργων ἐκ πάσης τῆς Γερμανίας. Νὰ σοὶ περιγράψω ταύτην μοὶ εἶναι ἀδύνατον· ἠξεύρω δὲ ὅτι καὶ ὅλως περιττὸν τὸ θεωρεῖς σὺ ὁ ἴδιος, ἀφ' οὗ εἶδες τρὶς ἢ τετράκις τὴν ἡμετέραν τῶν Ὀλυμπίων... Θὰ περιορισθῶ λοιπὸν εἰς τὸ νὰ σοὶ καταδείξω βραχύτατα τινὰς μόνον τῶν διαφορῶν μεταξὺ ἐκείνων καὶ ταύτης. Μία ἐξ αὐτῶν ἐστὶν ὅτι ἡμεῖς, δηλαδὴ ὁ Ζάππας, πρὸ Ὀλυμπιάδων τινῶν ἀνεγείρομεν τὸ ἡμέτερον οἰκοδόμημα τῶν ἐκθέσεων, καὶ ἀκόμη δὲν ἐπερατώθη, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Τὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα ἐκθέσεως ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν, σχεδὸν χωρίς τις νὰ ἠξεύρῃ περὶ αὐτοῦ ἢ νὰ προσέξῃ εἰς αὐτό, ἀνεπήδησεν ἀπὸ τῆς γῆς ὡς ἐκ θαύματος· ἡ δευτέρα ὅτι ἡ δι' αὐτὸ ἐνταῦθα καταβληθεῖσα δαπάνη ὑπὸ ἑταιρίας ἰδιωτικῆς εἶναι τόση μόνη, ὥστε ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν εἰσιτηρίων πρὸ πολλοῦ ἐκαλύφθη, εἰ καὶ τὸ μέγαρον ἐστὶ τοσοῦτον ἀπέραντον, ὥστε χωρὶς ὁδηγοῦ χάρτου πλανᾶσαι ἐν αὐτῷ, ὡς τρὶς μοὶ συνέβη, καὶ περιστοιχεῖται ὑπὸ ἀγαλμάτων, κρηνῶν, καὶ ὡραίων περιπάτων καὶ κήπων ἐπίτηδες φυτευθέντων· ἀλλὰ τὸ ὅλον ἐστὶν ἐξ ὕλης ἐλαφρᾶς καὶ εὐώνου, καὶ οὐχὶ ὡς ἐκτισμένον διὰ τοὺς αἰῶνας. Τὸ δ' ἡμέτερον, ἀμελλόμενον κατὰ τὴν στερεότητα πρὸς τὸν Παρθενῶνα, ἐν ᾧ ἴσως ἡμέρα θὰ ἔλθῃ ὅτε ἄλλο ἀλλαχοῦ θὰ ἔχωμεν ν' ἀνεγείρωμεν, ἀπερρόφησεν, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, πολὺ πλείονα τῶν ὅσα διενοήθη ὁ κληροδότης, ὅστις νομίζω ὅτι οὐ μόνον εἰς ἔκθεσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς διδασκαλίαν καὶ τελειοποίησιν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας εἶχε προσδιορίσει αὐτό.

Τρίτη διαφορὰ ἐστὶν ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐστὶν ἔκθεσις τῶν παντοίων προϊόντων τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας πάσης τῆς Ἑλλάδος, ἴσως δ' ἔπρεπε νὰ εἶναι ἢ νὰ καταντήσῃ, ἢ εἴς τινας περιόδους νὰ γίνηται, πάσης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἢ καὶ πάσης τῆς ἀνατολῆς, ἡ δὲ τοῦ Βερολίνου ἐστὶν ἔκθεσις τῆς παραγωγῆς αὐτῆς καὶ μόνης τῆς πόλεως, εἰς ὃ αὐστηρῶς ἐπετήρησεν αὐτὴ ἡ ἀστυνομία. Ὅταν δέ ποτε ὁ Διάδοχος, ἰδὼν παρά τινι τῶν ἐκθετῶν ὡραῖα ἀδαμαντοκόλλητα κοσμήματα, εἶπε, τοῖς πολεμίοις εὐγενῆ ἔπαινον ἀποδίδων, ὅτι δὲν δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι ταῦτα δὲν κατεσκευάσθησαν ἐν Παρισίοις, ὁ ἐκθέτης ἔφερε τὴν ἐπαύριον εἰς τὸ κατάστημα τὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης του, καὶ ἤρχισεν ἐκεῖ νὰ ἐργάζεται εἰς τὸ προφανές, ὥστε οὐδεὶς πλέον δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι τὰ κοσμήματα ταῦτα κατασκευάζονται ἐν Βερολίνῳ.

Τελευταίαν τέλος θεμελιώδη διαφορὰν θὰ σοὶ ἀναφέρω ὅτε γράφω ἐγὼ πρὸς σὲ ἐμπιστευτικῶς, καὶ δὲν φοβοῦμαι μὴ διαβληθῇ ὁ πατριωτισμός μου, ὅτι μεταξὺ τῶν δύω ἐκθέσεων ὅρος συγκρίσεως σχεδὸν δὲν ὑπάρχει, διότι ἡ ἐνταῦθα μιᾶς μόνης πόλεως ἔχει πρὸς τὴν ἡμετέραν, τὴν ἐθνικὴν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος, τὸν πλοῦτον, τὴν ποικιλίαν, τὴν φιλόκαλον διάταξιν, ὅπως τὸ μεγαλοπρεπέστατον ἀνάκτορον πρὸς τὴν πενιχρο-

τάτην καλύβην. Καὶ ἠξεύρω μὲν τὸ λόγιον· «Θαῤῥεῖν χρή· τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον»· ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι καὶ τὸ ἄλλο τὸ γερμανικόν· Morgen morgen und nicht heute sagen immer faule Leute (αὔριον αὔριον καὶ οὐχὶ σήμερον λέγουσι πάντοτε οἱ ὀκνηροί). Καὶ ὅπου μὲν εἶναι τῆς πτωχείας καρποὶ καὶ τῆς μικρότητος ἡμῶν, πρὸς τούτου τὴν ὡρίμανσιν πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονήν· ὅπου ὅμως πταίει ἡ ἀμάθεια, ἡ ἀμέλεια ἢ ἡ ἀπειροκαλία, ἐκεῖ ἂς μὴ ὀκνῶμεν νὰ διδασκώμεθα καὶ νὰ παραδειγματιζώμεθα.

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 28 Ἰουλίου 1879. Ξ.

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

καὶ ἡ συνοικία τῶν κλεπτῶν.

Ἐν Λονδίνῳ, Ἰούνιος 1879.

Εἴχομεν ἴδει τοὺς πτωχούς, τώρα μᾶς ἀγγέλλουσιν οἱ ἀστυνομικοὶ σύνοδοί μας ὅτι θὰ παρευθῶμεν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μερῶν, ὅπου φοιτῶσιν οἱ κλέπται, οἱ κατάδικοι οἱ ἐξελθόντες τῶν φυλακῶν ἢ οἱ μέλλοντες ἐκεῖ νὰ εἰσέλθωσιν. Εἶνε δὲ περίεργον ὅτι καὶ ἐδῶ ἀκόμη τὰ οἰνοπωλεῖα καὶ πνευματοπωλεῖα ἔχουσιν ἱκανὴν πολυτέλειαν καὶ καθαριότητα· λάμπει ἡ κασσιτερίνη των τράπεζα καὶ πλατεῖαι γλῶσσαι φλογὸς ἐρυθροῦ φωταερίου καθιστῶσι σπινθηροβολοῦντα τὰ ποτήρια καὶ τὰς κοτύλας καὶ καταυγάζουσιν ἁπλέτως τὰς κτηνώδεις ὄψεις τῶν παρακαθημένων οἰνοποτῶν.

Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσερχόμεθα εἰς ἓν ἐκ τῶν μαγαζείων ἐκείνων μία ἀγρία ὤθησις τοῦ ὄχλου εἶχε καταρρίψει εἰς τοῦ ῥυακίου τὸν βόρβορον δύο ἀνθρώπους, οἵτινες ἐδέροντο καὶ ἐκτυπῶντο μὲ βαρυτάτους μοχλούς. Ὁ εἷς κατορθώνει νὰ διαφύγῃ, ὁ ἄλλος τὸν καταδιώκει καὶ τὸ πλῆθος τρέχει κατόπιν συνωθουμένου καὶ ἑνὸς ἀστυνομικοῦ κλητῆρος. Ὁ ἀνθρώπινος ἐκεῖνος χείμαρρος γώνεται μακρὰν εἰς τὸ μαῦρον σκότος τῆς ὁδοῦ καὶ δὲν ἀκούεις ἐκεῖ κάτω, ὅπου ὡς φάσματα διακρίνεις τοὺς κινουμένους ἀνθρώπους, παρὰ συγκεχυμένας πενθίμους φωνάς, ὡς θὰ ἐφώναζεν ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον σφάττουσιν καὶ τοῦ ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου τὸ σήμαντρον ζητοῦντος βοήθειαν.

— Εἰσέλθετε, εἰσέλθετε γρήγορα, μᾶς λέγει ὁ ὁδηγῶν ἡμᾶς ἐπιστάτης ὠθῶν ἡμᾶς συγχρόνως εἰς ἓν public house.

Δὲν ἐδύκνυε πολλὴν διάθεσιν εἰς τὸ νὰ ἀναμιχθῇ, μάλιστα δὲ νὰ μᾶς ἀναμίξῃ εἰς τὴν θορυβώδη ἐκείνην σύγχυσιν τοῦ ὄχλου. Ὁ ἰσχνὸς ἐκεῖνος ἀνήρ, ὁ εὐκαμπτος, τοῦ ὁποίου φαίνονται χαλύβδινοι οἱ μυῶνες, ἐκφραστικωτάτη δὲ καὶ εὐφυεστάτη ἡ φυσιογνωμία καὶ ὅστις μᾶς ἐπιδεικνύει καρφωμένην ἐν τῷ λαιμοδέτῃ του τὴν χρυσῆν καρφίδα, ἣν τῷ ἐδώρησεν ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐελλίας, εἶνε οὐδὲν ἧττον ἐξόχου δραστηριότητος καὶ μᾶς διηγεῖται πῶς ἐπ' ἐσχάτων εἶχε συλλάβει ἕνα Γάλλον κιβδηλοποιὸν ἀποσύρας αὐτὸν κρυπτόμενον ὑποκάτω μιᾶς κλίνης ἔν τινι οἰκίσκῳ τοῦ Brighton.

Ὁ θόρυβος ἐφαίνετο κοπάσας ὅτε ἐξήλθομεν τοῦ πνευματοπωλείου. Ἐξακολουθοῦμεν εἰσδύοντες εἰς σκοτεινοὺς δρομίσκους, εἰς lanes, ὅπου τὰ οἰκήματα ὁμοιάζουν πρὸς τρώγλας.

— Τώρα μᾶς λέγει ὁ Μῶσερ, πλησιάζομεν πρὸς τὴν *χειρίστην* συνοικίαν τοῦ Λονδίνου, πρὸς τὸ πατροπαράδοτον ἀπὸ ἑκατὸν ἐτῶν καταγώγιον τῶν κλεπτῶν. Ἂν σᾶς ὁμιλήσουν, ἂν σᾶς χλευάσουν, μὴ ἀποκρίνεσθε.

Εἰσδύομεν λοιπὸν εἴς τινα στενὴν αὐλήν, ἔνθα ὑπάχλωμαί τινες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, περιβεβλημένοι ῥάκη ἀλλοκότων χρωμάτων ἕρπουσιν ὡς κοχλίαι κατὰ μῆκος τῶν πεζοδρομίων. Διέρχεται ἡ μικρά μας συνοδία διὰ τοῦ μέσου αὐτῶν, ἐν ᾧ δὲ βαδίζομεν, τὰ φαντάσματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σύρονται ἐκεῖ ἢ ὀρθοῦνται ἐπὶ σωρῶν σαπρίας μᾶς φωνάζουσιν ἢ μᾶς ἀποτείνουσιν εἰρωνικοὺς ἀστεϊσμοὺς ἐν τῷ ἰδίῳ των γλωσσικῷ ἰδιώματι, τῷ slang.

— Ἐ! ἀστυνομία, τί γυρεύει ἐδῶ;

— Ἂς τὰ παιδιὰ νὰ κοιμηθοῦν!

— Τί ζητᾶτε; ψείραις! δὲν ἔχετε σπίτι σας;

Ὁ κ. Μῶσερ μᾶς ἐξηγεῖ τὸ slang, ἐν ᾧ ἐκφήγνυνται πλησίον μας, αἱ τοιαῦται προσαγορεύσεις ὡς ἐκπυροκροτοῦντα σφαιρίδια ἢ μᾶς ῥυπαίνουσιν ὡς κομμάτια βορβόρου. Ἡμεῖς οὐδεμίαν δίδομεν ἀκρόασιν, ὁ δὲ γέλως τῶν νυκτοβατῶν ἐκείνων χάνεται εἰς τὸ σκότος ὁμοῦ μὲ τὸν καπνὸν τῆς μαύρης πίπας των.

Ποῦ εἴμεθα; Εἰς τὴν Flauer and Dern street, τὴν ἐπικινδυνοτάτην ἴσως τῶν ὁδῶν τοῦ Λονδίνου. Ὑπάρχουσιν ἐκεῖ δύο σειραὶ μικρῶν οἰκημάτων τετραγώνων καὶ χαμηλῶν. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ βλέπει τις εἰς τὰ παράθυρα ἀντὶ παραπετασμάτων λαδωμένα χαρτία, κιτρινισμένα, μὲ ἐπιγραφὰς τοιαύτας· *Κατάλυμα 2 δηνάρια· ἢ 4 δηνάρια.* Πληρώνων τις τὸ ἀναγεγραμμένον ποσὸν τῶν δύο ἢ τεσσάρων δηναρίων ἔχει θέρμανσιν καὶ κλίνην. Ἀντὶ ἓξ δηναρίων παρέχεται πρὸς διανυκτέρευσιν εἰς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα χωριστὸν δωμάτιον ἢ μᾶλλον *κιβώτιον* (box), τοῦ ὁποίου λευκαὶ σανίδες ἀποτελοῦσι τοὺς τοίχους. Εἶδόν ποτε ἐκεῖ φοβερὸν ὄχλον, πραγματικοὺς Μωϊκανούς, οἵτινες ἐπλησίαζον πρὸς μεγάλην πυρὰν κομμάτια ὡμοῦ κρέατος ἐμπεπηγμένα εἰς ξυλίνους ὀβελίσκους. Τὰ κομμάτια ἐκεῖνα αἱμοσταγῆ ἀκόμη ὄντα τὰ κατεβρόχθιζον, διότι πῦρ καὶ κλίνην παρέχει ὁ *ξενοδόχος* οὐχὶ δὲ καὶ ἄρτον καὶ μαγειρευμένον κρέας.

Σήμερον ὀλιγοπληθέστερος εἶνε ὁ ὄχλος εἰς τὴν κάτω αἴθουσαν τοῦ lodging.

Περὶ εὐρείας τραπέζας, ὅπου πολὺ συχνὰ τὸ αἷμα ῥέει παρὰ τὸ οἰνόπνευμα, κάθηνται χλωμοί τινες πλάνητες μὲ θαμβωμένον καὶ ἀμαυρὸν βλέμμα. Εἷς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀστυνομίας μᾶς δεικνύει ἕνα, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὸ τέταρτον ἐξήρχετο τῶν φυλακῶν. Ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ἀφ' οὗ μᾶς παρετήρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, λαθραίως ἀπῆλθε χωρὶς οὐδεὶς νὰ τὸν νοήσῃ. Μὲ ἰδιαιτέραν περιέργειαν μᾶς παρατηρεῖ γυνή τις, ἡ ὁποία ἀφ' οὗ μᾶς ἐχαιρέτισε δι' ἑνὸς γαλλικοῦ bonjour εἶπε πρὸς τοὺς συντρόφους της.

— Εἶνε *Παρισῖνοι*!

Εἶνε Γαλλὶς ἐκείνη, νέα καὶ ὡραία! Τίς ἄρα νὰ τὴν ὤθησεν εἰς τὸν βόρβορον τοῦ Λονδίνου;

Ὁ *ὑποδιοικητὴς* τοῦ lodging ὅστις μᾶς ὑποδέχεται, ἀνάπτει κηρίον ἐκ ταγγοῦ ἀλείμματος καὶ μᾶς δεικνύει τοὺς κοιτῶνας. Ἔχει ἀνάστημα καλοσσοῦ ὁ κύριος ἐκεῖνος. Πυρραὶ τρίχες κρέμανται ἀπὸ τῶν παρειῶν του, ἔνθα διαγράφονται σιαγόνες αἴτινες θὰ ἤρμοζον εἰς μανδρόσκυλον· οἱ βραχίονές του εἶνε μακροὶ καὶ φοβεροί, ἐστιγματισμένοι δὲ διὰ πολλῶν ἐπιγραφῶν καὶ εἰκόνων. Ἐκ τῶν μυώνων του διακρίνεις ὅτι εἶνε *γροσθοκόπος*, boxeur, βεβαίως δὲ μὲ ἕνα γρόνθον θὰ ἠμπορῇ νὰ φονεύσῃ ἄνθρωπον. Χρειάζεται τοιοῦτος ἄνθρωπος διὰ νὰ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς πελάτας τοῦ *καταλύματος*, οἵτινες εἶνε πάντες κακοῦργοι. Μὲ ὅλην δὲ τὴν σωματικήν του ῥώμην, τὸ κρανίον του φέρει πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος ὑπὲρ τὸν ὀφθαλμὸν τὰ ἴχνη παλαιᾶς οὐλῆς, ὁ δὲ οἰδαλέος αὐτοῦ δεξιὸς κροταφίτης κυανίζει ἐκ προσφάτου συμπλοκῆς.

— Ἂν οἱ κακοῦργοι μᾶς προσβάλωσιν, ἠρώτησα ἕνα τῶν συνοδῶν μας, θὰ μᾶς ὑπερασπίσῃ ὁ ξενοδόχος;

— Τίς οἶδε, μοὶ ἀπήντησεν, ἐδῶ καὶ οἱ ξένοι καὶ ὁ ξενοδόχος εἶνε τῆς αὐτῆς φύσεως.

Ἀναβαίνομεν. Ἀπεχθῆς ἐπιδείκνυται ἡ ἀθλιότης εἰς τὰ μυσαρὰ ἐκεῖνα ἄντρα. Ἀνθρώπινα πλάσματα κεῖνται ἐκεῖ χαμαὶ ἐπὶ ἐλεεινῶν κραββάτων ὑποκάτω κλοπιμαίων σκεπασμάτων. Πάντες ἐκεῖνοι οἱ κοιμώμενοι ἔχουσιν φρικώδη τὴν ὄψιν καὶ ὁμοιάζουσιν πρὸς νεκρούς. Τὸ φθειριῶν lodging νομίζεις ὅτι εἶνε νεκροταφεῖον πλῆρες σκωλήκων. Ἂς ἐξέλθωμεν ταχέως ἕνα μὴ μᾶς ἀποπνίξῃ ἡ δυσωδία τῆς φοβερᾶς τρώγλης. Ἤδη ἔχει ἐκπηδήσει ἐπὶ τοῦ μετώπου ἡμῶν ἡ ἡμικρανία.

Εἷς ἐκ τῶν ἀστυνομικῶν συνοδῶν μας ἔδωκε δύο σελλήνια εἰς τὸν φοβερὸν ξενοδόχον, ὅστις ἐμειδίασε ἡσύχως, ὡς οἱ ἀληθῶς ἰσχυροὶ ἄνδρες μειδιῶσιν, νοήσας τὸν θαυμασμὸν ὡς ἐξεδηλοῦμεν ἐπὶ τῇ ῥώμῃ του. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπεσκέφθημεν καὶ ἄλλα τινὰ ὅμοια καταλύματα, ὅπου ἐπίσης παρουσιάζεται τὸ ἀπαίσιον κρᾶμα τῆς ἀθλιότητος καὶ τοῦ κακουργήματος, εἰσήλθομεν εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμόν, ὁπόθεν εἴχομεν ἀφορμηθῆ καὶ ὅπου τρεῖς τέσσαρες ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ἔσυρον δύο αἱμοσταγεῖς ἀνθρώπους, ἐκείνους ἀκριβῶς, οὓς πρὸ μικροῦ εἴχομεν ἴδει διαπληκτιζομένους. Ὠθοῦσι τὸν ἕνα, ὅστις ἦτο ὁ ἄρξας χειρῶν ἀδίκων εἴς τινα *κλωβόν*, ἔνθα κρατεῖται—οἱ κλητῆρες ὀνομάζουσι τοὺς ἀνθρώπους, οὓς συλλαμβάνουσι *πτηνά* των—, ὁ δὲ ἄλλος πίπτει ἐπί τινος ξυλίνου θρανίου ἔχων ἐλεεινὸν τὸ πρόσωπον, πρισμένον, αἱματωμένον καὶ σχεδὸν ἕτοιμον νὰ διαῤῥαγῇ ὡς ὥριμος *τομάτα*. Ὁ ἐν τῷ *κλωβῷ* παρατηρεῖ τὸν σύντροφόν του ἀποσπογγίζων τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον καὶ εἰς αὐτὸν κατέῤῥεεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πρὸς τὴν ἀριστερὰν παρειάν. Εἶχε ξυλοφορτώσει τὸν ἄλλον μὲ τὸ σιδηροῦν βάρος ἑνὸς ἐκ τῶν ὡρολογίων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν *κούκους*· ὁ προσθληθεὶς ἀπέδωκε τὰ ἴσα τῷ προσβαλλόντι μαχαιρώσας αὐτὸν κατὰ τὴν κεφαλήν. Δὲν εἶνε ὅμως φόβος νὰ ἀποθάνωσιν.

Ὁ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι τοὺς παρατηροῦσι μετὰ ψυχρότητος· μετ' ὀλίγον θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνάκρισις. Ἐν ᾧ δὲ κλητῆρες ὄρθιοι ἐπιβλέπουσι τοὺς τραυματίας, ἄλλος τις καθήμενος ῥίπτει πατρικὸν βλέμμα ἐπὶ πτωχῆς κόρης, ἣν εὗρεν εἰς τὰς ὁδοὺς ἀπολεσθεῖσαν καὶ ἥτις τώρα ἡσύχως κοιμᾶται ἐκεῖ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἀστυνομικοῦ καταστήματος, κεκαλυμμένη μὲ τὸν μανδύαν τοῦ κλητῆρος. Εἶνε πέντε ἐτῶν τὸ πολὺ καὶ ὡς ὁ ἔρως ὡραία ὑπὸ τὸν ψιάθινον στρογγύλον της πῖλον. Εἶνε καλῶς ἐνδεδυμένη· πρὶν ἢ τῇ ἐπέλθῃ ὁ ὕπνος ἔκλαιεν ἀπελπὶς καὶ δὲν ἠξευρε νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς ἐξουσίας ποῦ ἦτο ἡ κατοικία της. Τώρα κοιμᾶται ἡσύχως, ἕως ὅτου τὴν ζητήσουν. Μία τις εἰκὼν τοῦ κ. Franck Holl ὑπομιμνήσκει τὸ συγκινητικὸν τοῦτο θέαμα· παιδίον ἀπολεσθὲν εἰς τὸ ἀπέραντον Λονδῖνον, ὡς οἱ Ἄγγλοι μόνοι των ὀρθῶς λέγουσιν «εἰς τὸν *κόσμον* τοῦ Λονδίνου.»

Δὲν θὰ ἦνε ἄλλως δύσκολον εἰς τοὺς ἀπολέσαντας γονεῖς νὰ ἀνεύρωσι τὸ τέκνον των. Ὑπάρχει δηλαδὴ εἰδικὴ ἐφημερὶς δημοσιευομένη εἰς φύλλα ἑξάκις ἢ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας. Ἡ ἐφημερὶς αὕτη διανέμεται εἰς πάντας τοὺς ἀστυνομικοὺς σταθμούς, παρέχει δὲ εἰς τοὺς ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους λεπτομερῆ εἴδησιν πάντων τῶν τηλεγραφημάτων, τὰ ὁποῖα καθ' ἑκάστην στιγμὴν πέμπονται εἰς ἕκαστον σταθμὸν καὶ τρόπον τινὰ τῶν *γροστικῶν* τῶν πράξεων καὶ κακουργημάτων τῆς ἡμέρας ἢ μᾶλλον τῆς ὥρας. Διαιρεῖται δὲ ἡ ἐφημερὶς αὕτη εἰς property stolen, ἐγκλήματα κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας, κλοπὰς καὶ ἄλλας γνωσοποιήσεις περὶ πραγμάτων ἀπολεσθέντων, εὑρεθέντων, ζητουμένων κτλ. Πλησίον εἰς τὸ ὄνομα ἑκάστου συλληφθέντος σημειοῦται ἡ αἰτία, δι' ἣν συνελήφθη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προκαλέσαντος τὴν σύλληψιν, εἰς ταῦτα δὲ προστίθενται καὶ ἄλλαι λεπτομέρειαι ἐπιτρέπουσαι εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ἐγκλημάτων.

Τηλεγραφικὴ συσκευὴ τοῦ συστήματος Whe-

astone συνδέει πρὸς ἀλλήλους τοὺς διαφόρους σταθμοὺς τῆς ἀστυνομίας τῆς μητροπόλεως, ὥστε ἐντὸς πέντε λεπτῶν ὁ συνταγματάρχης Ἔνδερσων, ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, δύναται, ἐν Great-Scotland Jard, νὰ ἦνε ἐν γνώσει παντὸς πράγματος συμβαίνοντος ἐν Λονδίνῳ. Οἱ τῆς ἀστυνομίας ὑπάλληλοι γινώσκουσιν ὡς τηλεγραφηταὶ νὰ χειρίζωνται τὰς συσκευὰς ἐκείνας, ὧν ἄλλως τὸν χειρισμὸν δύναταί τις διδαχθῇ ἐντὸς μίας ὥρας.

Ὅ,τι ἰδίως χαρακτηρίζει τοὺς ἀστυνομικοὺς σταθμοὺς εἶνε ἡ τάξις καὶ ἡ καθαριότης. Νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὸ κατάστημα τραπέζης τινός. Κυανᾶ χαρτία διὰ τηλεγραφήματα, φάκελλοι μὲ ἐπικεφαλίδας διὰ κοκκίνων γραμμάτων, εὐρὺ γραφεῖον ἐκ ξύλου δρυός, παραθυρὶς ἀνοίγουσα πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σταθμοῦ, στρογγύλον ὡρολόγιον, ἔντυπος πίναξ τῆς Metropolitan police and Dockyard station, ἀνάκλιντρον, ἐφ' οὗ δύναται ὁ σταθμάρχης νὰ διανυκτερεύῃ ὡς εἰς τὸν σιδηρόδρομον, μὲ σκέπασμα διὰ τοὺς πόδας, τὰ πάντα καθαρὰ καὶ ἐν τάξει. «Οἱ ἄνθρωποι μας δὲν κοιμῶνται εἰς τὰς κλίνας των, ὡς οἱ ἰδικοί σας. μοὶ ἔλεγεν ὁ σταθμάρχης, ἀγρυπνοῦσιν»

Ἕκαστος σταθμὸς ἔχει ὡς ἐὰν ἦτο ἐμπορικὸς οἶκος δέσμην φύλλων συνδεδεμένων κυανοῦ χάρτου, περιεχόντων τὰς εἰκόνας ὅλων τῶν καταδίκων τῆς Ἀγγλίας, τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας. Πᾶς κατάδικος φωτογραφεῖται ἐν τῷ ἡλίῳ μὲ τὰς χεῖρας ἐμπρὸς ὥστε ἐκεῖθεν νὰ διακρίνηται ὅτι εἶνε κατάδικος. Διότι ἐὰν ἀποδράσῃ δύναται μὲν νὰ μεταποιήσῃ τὸ πρόσωπον κόπτων τὴν κόμην ἢ ξυρίζων τὴν γενειάδα, τὰς χεῖρας ὅμως δὲν δύναται νὰ τὰς μεταποιήσῃ. Τὸ σχῆμα τῶν ὀνύχων, τὸ πλάτυσμα τῶν δακτύλων, αἱ ἐλλείπουσαι φάλαγγες, τὰ κόμματα, παραμένουσι πάντοτε. Κάμνει λοιπὸν χρῆσιν ἡ ἀγγλικὴ ἀστυνομία τῆς χειροσοφίας ὡς ὁ Desbarolles.

Εἶδον ἐκεῖ, ἐν τῷ φωτογραφικῷ μουσείῳ τῆς κακουργίας, ἐπὶ χάρτου κυανοῦ πάντας τοὺς κακούργους τῆς Μεγάλης Βρεττανίας. Τὸ κυανοῦν φύλλον ἔχει ἐν κεφαλίδι ἀναγεγραμμένας τὰς λέξεις *Ὑπηρεσία τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος*, ἔπειτα δὲ τὸ ὄνομα τῆς φυλακῆς, Parkurs prison, Briston prison, Portsmouth convict κτλ., ἔπειτα τὸ εἶδος τοῦ κακουργήματος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κακούργου, τέλος πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ φύλλου εἶνε ἡ φωτογραφία μὲ τὰς χεῖρας ἑνωμένας.

Καθ' ἕκαστον ἔτος ὁ μικρὸς σταθμὸς, ἐν ᾧ εὑρισκόμεθα συλλαμβάνει κατὰ μέσον ὅρον 3000 πρόσωπα, ἐξ ὧν 2,000 περίπου καταδικάζονται, ὑπάρχουσι δὲ ἐν Λονδίνῳ 67 τοιοῦτοι σταθμοὶ μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν σταθμῶν τοῦ Wolwich, τοῦ Portsmouth, τοῦ Devonport καὶ τοῦ Chatam. Ἐκ τούτου δὲ δύναταί τις νὰ νοήσῃ πόσα ἐπικίνδυνα πρόσωπα πλανῶνται ἀνὰ τὸ Λονδῖνον. Σημειωτέον ὅμως ὅτι οἱ ἀτακτοῦντες καὶ οἱ μέθυσοι καταλέγονται μεταξὺ τῶν ἐγκλημάτιῶν. Ἵνα δὲ συνέχηται εἰς τάξιν ὁ ὄχλος οὗτος τῶν κακουργούντων ἡ ἀστυνομία ἔχει 11,000 ἄνδρας ἐν συνόλῳ, ἐξ ὧν 153 ἐνωμοτάρχαι, 363 ἐπιτηρηταὶ ἢ ἐπιστάται διαφόρων τάξεων, 1,167 βοηθοὶ καὶ 9,149 κλητῆρες. Ἡ δὲ λεγομένη ἀσφαλιστικὴ ἀστυνομία περιλαμβάνει ἕνα ἀρχηγὸν, 119 ἐπιτηρητὰς ἢ βοηθοὺς καὶ 83 κλητῆρας. Πᾶσα δὲ ἡ δύναμις αὕτη δὲν ἐνεργεῖ στρατιωτικῶς, ἀλλὰ τηλεγραφικῶς, οὕτως εἰπεῖν, χειρίζεται δὲ ὡς κλειδοκύμβαλον τὴν συσκευὴν τοῦ Wheastone καὶ δὲν πτοεῖται ὑπὸ τῶν σωρῶν τοῦ χάρτου.

Παρετήρησα εἰς μίαν γωνίαν σιδηρᾶν χειροπέδην. Ὁ σταθμάρχης, ὅστις ἐφόρει μέλαιναν στολὴν μὲ ὁμοιόχροα ποικίλματα μοὶ ἔδεσε δι' αὐτῆς τὰς χεῖρας, ἵνα μοὶ δείξῃ τὸν τρόπον τοῦ χειρισμοῦ της. Ἀλλ' ἡ μικρὰ χαλκίνη ῥάβδος, ἥτις *συλλαμβάνει* τοὺς ἀνθρώπους ἐν ὀνόματι τῆς βασιλίσσης εἶνε πολλάκις ἀποτελεσματικωτέρα τῆς βαρείας χειροπέδης.

Ὅταν μοὶ ἀφήρεσεν αὐτὴν, τῷ εἶπον·

— Ἐλπίζω, ὅτι εἶνε ἡ τελευταία φορὰ, καθ' ἣν μοὶ δεσμεύεις τὰς χεῖρας.

— Ποῦ ἔξεύρεις ! μοὶ ἀπεκρίθη.

Μᾶς ὡδήγησεν ἔπειτα νὰ ἴδωμεν τὰ *πτηνά* του, ἅτινα ἐκρατοῦντο ἐντὸς κελλίων, ὧν τὸ ἔδαφος ἦτο προσκλινές, ἵνα δύνωνται νὰ ἐξαπλώνωνται οἰμέθυσοι ἔχοντες τὴν κεφαλὴν μᾶλλον ὑψωμένην τοῦ λοιποῦ σώματος πρὸς ἀποφυγὴν ἀποπληξιῶν. Εἴδομεν ἐκεῖ τοὺς ἐσχάτως συλληφθέντας. Ὁ ἐπιστάτης μᾶς ἤνοιξε θυρίδιον ὅμοιον πρὸς λαιμητόμον, ὅποθεν παρετηροῦμεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν, ἔπειτα ἔτριξαν οἱ βαρεῖς μοχλοὶ καὶ κατὰ σειρὰν εὑρέθημεν ἐνώπιον ἑνὸς ναύτου, ὡραίου καὶ ῥωμαλέου νεανίου, ἔχοντος εἰλικρινὲς τὸ βλέμμα καὶ τὴν στάσιν ὑπερήφανον, συλληφθέντος διότι ἐν τῷ πλοίῳ εἶχε διανοηθῆ νὰ δολοφονήσῃ τὸν πλοίαρχόν του, ἐνώπιον ἑνὸς ἄλλου νέου, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ὡμοίαζε πρὸς τὴν ὄψιν τῆς *γυφίτσας*. Ὁ νέος οὗτος μᾶς παρετήρει 'μισοκλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς τὰ νυκτόβια πτηνά. Ἔπειτα εἴδομεν φρικῶδες γύναιον λημῶδες καὶ σχεδὸν ἀναίσθητον ἀπὸ τῆς μέθης.

Καὶ δὲν εἶχεν ἀκόμη παρέλθει ἡ νύξ· πόσοι θὰ ἔλθωσι μέχρι τῆς πρωΐας ! Ἐν τῇ αὐλῇ ὑπὸ ξύλινον παράπηγμα σκῦλοι πλάνητες συλληφθέντες ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας καὶ δεθέντες ἐκεῖ διὰ σχοινίων ὠρύονται γοερῶς ὑπὸ τὰ ἄστρα.

Ὅ,τι βλέπετε ἐδῶ, μᾶς εἶπεν ὁ κ. Μῶσερ, δύνασθε νὰ τὸ ἴδητε εἰς πᾶσαν σχεδὸν γωνίαν τοῦ White Chapel. Ἂν θέλητε ἐξακολουθοῦμεν τὴν περιήγησίν μας ἀναμέσον τῶν *ἀγρίων τοῦ Λονδίνου*, ὡς τις δημοσιογράφος τοὺς ὠνόμασεν.

Εἶνε περασμένη ἡ ὥρα καὶ ἀπέχομεν πολὺ ἀπὸ τοῦ Πικαδιλλύ. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψωμεν.

Μίαν ἐρώτησιν μόνον.

— Προσεβλήθητέ ποτε, κινδυνεύσατε κ. Μῶσερ;

— Ναί, ἅπαξ μόνον, ἀπεκρίθη.

Ἔπειτα δὲ προσέθηκεν ἀμέσως μειδιῶν·

— Ἀλλ' εἰς τοὺς Παρισίους. Εἶχον εἰσέλθει μὲ Ἄγγλον τινα φίλον μου εἰς τὸν χορὸν τοῦ Vieux-Chêne. Παρ' ὀλίγον μᾶς ἐφόνευον, διότι μᾶς ἐξέλαβον ἀντ' ἄλλων.

— Ἄνευ κινδύνου λοιπὸν δύναταί τις νὰ διέλθῃ διὰ τῶν ὁδῶν, δι' ὧν διήλθομεν ;

— Μαζί μου, μάλιστα. Μόνος, εἶνε πιθανὸν ὅτι δὲν θὰ ἐξήρχεσθε ζῶν, θὰ ἐξηρτᾶτο ἡ ζωή σας ἐξ οἱουδήποτε τυχαίου συμβάντος!

Εὐχαριστήσαμεν τοὺς ὁδηγούς μας, ἀνέβημεν εἰς μίαν ἅμαξαν καὶ ἐπανήλθομεν εἰς Saint-James. Πᾶσαι αἱ λέσχαι ἦσαν κατάφωτοι καὶ τὰ ἐρυθρὰ μετάξινα παραπετάσματά των μὲ ἔκαμον νὰ συλλογίζωμαι τὴν ἀπαισίαν ἀντίθεσιν τῶν λαδωμένων χαρτίων τοῦ White Chapel· *κατάλυμα· 4 δηνάρια.*

[Jules Claretie]. Σ. Κ. Σ.

Ο ΕΛΕΦΑΣ ΕΝ ΙΝΔΙΚΗ

['Εκ τοῦ νεωτάτου συγγράμματος τοῦ κ. Louis Jacolliot «Récits de voyage»]

Μὲ ἠρώτα ἡμέραν τινὰ φίλος τις, τί περιεργότατον εἶδον εἰς τὰ ταξείδιά μου.

— Ἐλέφαντας ἀπεκρίθην.

— Ὦ, εἶπεν ἐκεῖνος, ἐλέφαντας ! παντοῦ εὑρίσκει τις ἐλέφαντας· ἔπειτα δὲ προσέθηκε σκώπτων ὡς οἱ Παρισινοί, ἀπήντησα δύο ἕως τρεῖς ἐλέφαντας εἰς τὰς λεωφόρους τῶν Παρισίων· εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι ὡδηγοῦντο εἰς τὸ ἱπποδρόμιον.

Ὄχι, δὲν εὑρίσκει τις παντοῦ ἐλέφαντα. Τὸ δυστυχὲς ἐκεῖνο ζῶον, τὸ ὁποῖον σύρουσιν ὄπισθεν τῆς ἁμάξης καὶ ἐπιδεικνύουσιν εἰς πανηγύρεις μετὰ συνοδίας τίγρεων, λεόντων καὶ θωῶν, δὲν εἶναι πλέον ἐλέφας. Ἴδετε τὸν σκυθρωπὸν καὶ κατηφῆ αὐτοῦ ὀφθαλμόν. Ὅταν ὁ ὑπηρέτης τῷ προσφέρῃ τὸ πρόγευμα καὶ ἐκπωματίζεται ἡ φιάλη, ὁ δὲ ὁδηγὸς κροτῇ τὸ μαστίγιον, ὁ ἐλέφας ἐνθυμεῖται τὰ *μεγάλα δάση* καὶ τὰς μεγάλας λίμνας, ὅπου διῆλθε τὴν παιδικήν του ἡλικίαν, βλέπει τοὺς μεμακρυσμένους ἐκείνους ὁρίζοντας, εἰς τὸ ἄκρον τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ὠκεανὸς ἢ ὡραῖα κυανᾶ ὀρη, τὰς εὐρείας ἐκείνας πεδιάδας εἰς τὰς ὁποίας τὸ χόρτον ἦτο τόσον ὑψηλόν, ὥστε ἔφθανε μέχρι τοῦ στόματός του, καὶ ἔβοσκεν ἐν πάσῃ ἀναπαύσει· ἐνθυμεῖται τὸν μυροβόλον ἐκεῖνον ἑσπερινὸν ἄνεμον, ζωογονοῦντα τοὺς ἰσχυροὺς αὐτοῦ πνεύμονας· ἐνεθυμεῖτο τὰς ὀπώρας, τὰς ὁποίας ἔδρεπε σείων τὰ δένδρα, ἐνεθυμεῖτο τέλος πάντων ὅλα ὅσα ἠγάπα καὶ δὲν θὰ ἐπανίδῃ πλέον.

Ἡμέραν τινὰ συνελήφθη διὰ παγίδος· ἐπωλήθη ὑπὸ τοῦ ἀγαπῶντος αὐτὸν κυρίου εἰς ξένον τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν εὐπειθῶς μὴ πιστεύων ὅτι θὰ ἀπατήσωσιν ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον οὐδεμία ἀνθρώπινος δύναμις δύναται ν' ἀναγκάσῃ ἀνθιστάμενον. Ἐπεβιβάσθη ἐπὶ ἀτμοπλοίου καὶ ἐγένετο δοῦλος, ὑπηρέτης, τοῦ ἀπαγαγόντος αὐτόν. Πλήρης ἀφοσιώσεως καὶ ἀγαθότητος υἱοθέτησε τὴν νέαν οἰκογένειαν, εἶναι εὔθυμος ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, φέρεται δὲ καλῶς πρὸς τὸν ὑπηρέτην, ὅστις ὑπηρετῶν τρώγει αὐτοῦ τὰς καλλίστας ὀπώρας.

Ἀλλὰ τὸ ἑσπέρας, ὅταν ἦναι μόνος εἰς τὴν κλωβόν, ὃν δύναται νὰ κατασυντρίψῃ δι' ἑνὸς κτυπήματος, ἂν ἤθελε νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, κλαίει ὁ δυστυχὴς κολοσσός, ἐνθυμούμενος τὴν ἀκτὴν τοῦ Κορομανδὲλ καὶ τὴν νῆσον τοῦ Μαναάρ, ὅπου ἐλούετο νέος ὤν· κλαίει διότι μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκει ἐξηντλημένος καὶ φθισιῶν ἐν κλίματι, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ζήσῃ, ἐνῷ ὁ πρόγονος αὐτοῦ, δὶς ἑκατοντοῦτις, ζῇ ἔτι πλήρης δυνάμεως καὶ ὑγείας εἰς τὰ δάση τῆς Κεϋλάνης καὶ τοῦ Ἰνδοστάν.

Ὅσοι παρίστασθε εἰς τὴν ἀγωνίαν ταύτην, τὴν διαρκοῦσαν δέκα ἕως δεκαπέντε ἔτη, ἐστοχάσθητέ ποτε τί πάσχει ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν θάνατον ὁ νοήμων αὐτὸς γίγας, ὅστις σκέπτεται, ἐνθυμεῖται, ἀγαπᾷ καὶ ποθεῖ ;

Γνωρίζετε ὅτι εἰς τὴν πατρίδα του ζῇ τρεῖς αἰῶνας, ὅτι ἡ φύσις ἐπροίκισεν αὐτὸν δι' ὑγείας ἴσης πρὸς τὴν δύναμιν καὶ τὸ ἀνάστημά του καὶ διὰ νοημοσύνης, ἧς μόνη ἡ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὑπερτέρα ; Φαντάζεσθε ὁποίας ἠθικὰς λύπας καὶ φυσικὰς βασάνους ὑφίσταται ὅπως ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν καταστραφῇ ἡ ἰσχυρὰ αὕτη μηχανή ;

Ἡμέραν τινὰ ἀποθνήσκει ὁ ἐλέφας, ὁ πιστὸς οὗτος ὑπηρέτης καὶ φίλος, χωρὶς νὰ σκεφθῇ ἐκδίκησιν.

Οὐχί, τὸ δυστυχὲς τοῦτο ζῷον, τὸ παλαιὸν πρὸς τὸν θάνατον καὶ τὰς ἀναμνήσεις δὲν εἶναι ἐλέφας.

Ἵνα ἴδητε ἐλέφαντα ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ δυνάμει καὶ τῇ νοήμονι μεγαλοπρεπείᾳ, πρέπει νὰ ὑπάγητε εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Κανδελλέ, ἢ εἰς τὰς σιερὰς κειλάδας τῆς κορυφῆς Ἀδάμ.

Εἶναι ἄξιον θαυμασμοῦ νὰ ἴδῃ τις ἐν Κεϋλάνῃ, πῶς ὁ ἐλέφας ἐκτελεῖ λαμπρῶς ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις καὶ πληροῖ ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ κυρίου αὐτοῦ· μεταβαλλόμενος ἑκάστοτε εἰς ἀχθοφόρον, ξυλοκόπον, θεριστήν, ὑπακούει εἰς ἓν νεῦμα, εἰς μίαν λέξιν, ἄριστα κατανοῶν τὰς λαμβανομένας διαταγάς. Ταῦτα πάντα εἶναι ἀναφισβήτητα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Κεϋλάνης μετεχειρίζοντο ἄλλοτε τοὺς ἐλέφαντας ἐν τοῖς πολέμοις, καθ' οὓς εἶχον θαυμαστὴν δεξιότητα· ἡ ἱστορία δὲ αὐτῆς

εἶναι πλήρης ἀγώνων καὶ μαχῶν, καθ' ἃς οἱ ἐλέφαντες ἐπολέμουν ἐν τοῖς πρώτοις, ἐδοξάσθησαν δὲ προτιμῶντες νὰ ἀλληλοκτονήσωσιν ἢ ὑποχωρήσωσι. Οἱ Πορτογάλλοι οἱ πρώτοι θεμελιώσαντες ἐν Κεϋλάνῃ ἀποικίαν, κατετροπώθησαν ὁλοσχερῶς, ὁσάκις ἠθέλησαν νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὴν νῆσον, ὑπὸ στρατιᾶς ἐλεφάντων ὁρμώντων κατ' αὐτῶν χωρὶς νὰ φοβηθῶσι τὰ φονικά των ὅπλα.

Ἐλέφας διακριθεὶς ἐπὶ ἀνδρείᾳ ἐκαλύπτετο διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, φονευόμενος δὲ ἐθάπτετο διὰ λαμπρᾶς τελετῆς, τὸ δὲ σῶμα ἐκαίετο ἐπὶ πυρός.

Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς τῆς Κεϋλάνης οἱ πολεμικοὶ ἐλέφαντες ἦσαν διῃρημένοι εἰς λόχους καὶ στρατιωτικὰ σώματα, ἔχοντες ἀρχηγούς, ὧν ἀνεγνώριζον τὰ διακριτικὰ σημεῖα καὶ οὓς ἤκουον πιστῶς.

Ὅσοι ἀπιστοῦσι πρὸς ταῦτα, ἃς ἐνθυμηθῶσιν ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐνικήθησαν ἐν Ἡρακλείᾳ ὑπὸ Πύρρου βασιλέως τῆς Ἠπείρου, ὅστις ἐνίκησε κυρίως τῇ βοηθείᾳ σώματος ἐλεφάντων ἐξησκημένων, προσβαλλόντων δὲ τοὺς στρατιώτας τοῦ Σκιπίωνος ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ.

Εἰρηνικώτερος ἤδη ὁ ἐλέφας ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντα του μετ' ἴσου ζήλου καὶ νοημοσύνης. Ἔχων ἑκατονταπλασίαν ἰσχύν, μόνον διὰ τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς σκέψεως δύναται νὰ ὁδηγηθῇ. Τί δύναται ἡ βία ἐπὶ ζῴου, δυναμένου νὰ καταθραύσῃ δι' ἑνὸς κτυπήματος τοῦ ὤμου ἀλύσεις, στύλους, φραγμοὺς καὶ τοίχους, ζῴου τὸ ὁποῖον δύναται νὰ κατασυντρίψῃ τίγριν ἢ ῥινόκερων δι' ἑνὸς κτυπήματος τῆς προβοσκίδος;

Ἐν τούτοις ἡ ἀνατροφὴ τοῦ ἐλέφαντος εἶναι εὔκολος. Ἐντὸς ὀλίγου ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν, ἣν μεταχειρίζεταί τις πρὸς αὐτόν, ἐκτελεῖ δὲ τὰς διδομένας διαταγὰς μετὰ δεξιότητος καὶ ταχύτητος ἀξιοθαυμάστου.

Ἀκολουθήσατε καθ' ὁδὸν ἐλέφαντα ὁδηγούμενον ὑπὸ τοῦ Ἰνδοῦ του. Ὁδεύουσιν ἴσως μακρὰν ὁδόν· ἴσως εἶναι ἱερός τις ἐλέφας ναοῦ, ἂν ὁδηγοῦσιν εἰς τὸν Γάγγην, ἵνα κομίσῃ τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

Πλησίασον· ἀκούεις τὸν Ἰνδὸν ὁμιλοῦντα πρὸς τὸν ἐλέφαντα; ὅστις προσκλίνει ἐπ' αὐτὸν τοὺς μικροὺς αὐτοῦ ὀφθαλμούς, τοὺς πλήρεις νοημοσύνης καὶ εὐφυΐας, κινῶν περὶ τὴν κεφαλὴν ὡσεὶ πτέρυγας χρυσαλίδος τὰ μεγάλα ὦτα, δι' ὧν ἀερίζεται.

Ἀκούεις βεβαίως συνομιλίαν τινὰ ἰδιόρρυθμον, εἶδος μονολόγου, ὃν ὁ ἐλέφας διακόπτει ἐνίοτε διὰ φωνῶν, δεικνυουσῶν ὅτι ἐννοεῖ τὰ λεγόμενα.

— Λοιπόν, Ἀντακλῆ, λέγει ὁ Ἰνδὸς πρὸς τὸν ἐλέφαντα, δός μοι τὴν προβοσκίδα διὰ νὰ ἀναβῶ εἰς τὸν λαιμόν σου· εἶμαι κουρασμένος.

Ὁ ἐλέφας φέρει τὴν προβοσκίδα πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ ὁδηγοῦ.

— Δὲν θέλεις· ἐννοῶ τί τρέχει, προτιμᾷς νὰ εἶμαι πλησίον σου διὰ νὰ ὁμιλῶμεν. Δὲν ἔχεις ὅμως δίκαιον· συλλογίσου ὅτι βαδίζομεν ἀπὸ τὸ πρωΐ· ἂν δὲν ἦσαι εὐγενής, δὲν θὰ σοῦ διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν τῆς ὡραίας Νισδαλῦ, ἣν ἥρπασεν ὁ Βισχνοῦ, τὸ δὲ ἑσπέρας δὲν θὰ ἔχῃς οὔτε ζάκχαριν, οὔτε ὄρυζαν.

Ὁ Ἀντσαλῆς, μὴ συγκινούμενος ἐκ τῆς ἀπωλείας τῆς ἱστορίας τῆς Νισδάλης, ἅμα ἤκουσε περὶ τῆς ζακχάρεως καὶ τῆς ὀρύζης, περὶ δύο φαγητῶν, ἅτινα λατρεύει, πραΰνει τὴν φωνήν, ἀναπτύσσει τὴν προβοσκίδα, ἐγείρει τὸν ὁδηγὸν καὶ καθίζει αὐτὸν ἐπὶ τοὺς ὤμους.

— Σὲ ἀναγνωρίζω, λαίμαργε, τῷ λέγει ὁ Ἰνδός. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νὰ σὲ ὁδηγῇ τις. Αἴ καλά, τώρα ποῦ ὑπάγεις; διότι βλέπεις ζακχαροκάλαμον δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπῃς τὸν δρόμον σου.

Ὁ ἐλέφας σταματᾷ, κινεῖ τὴν προβοσκίδα, ἐπὶ τέλους κατορθόνει ὥστε ὁ ὁδηγὸς βλέπων τὴν θλῖψίν του, καταβαίνει, ἀγοράζει δέσμας τινὰς ζακχαροκαλάμου, ἃς ὁ ἐλέφας μασᾷ, ἀνοίγων καὶ κλείων τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ ἦθος ἔχων εὐχαριστημένον.

Οἱ κόποι του δὲν ἐτελείωσαν· ἅμα παρακούσῃ εἴς τι ἢ ἐνοχλήσῃ τὸν ὁδηγόν, οὗτος τῷ ἐνθυμίζει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας τὸ δῶρον, ὁ δὲ ἐλέφας ἵνα τὸν καθησυχάσῃ θωπεύει αὐτὸν διὰ τῆς προβοσκίδος ἢ χάριν παιδιᾶς ἀφαιρεῖ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του.

Παρομοιάζω τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν ὁδηγὸν πρὸς δύο παιδία τὰ ὁποῖα περιπατοῦσι, γελῶσι, πηδῶσι, διαπληκτίζονται καὶ ἐπὶ τέλους μένουσι πάντοτε ἀγαθοὶ φίλοι. Εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις τὸν εὔθυμον χαρακτῆρα τοῦ ζῴου τούτου, οὔτε τὰς θωπείας τὰς ὁποίας κάμνει εἰς τοὺς οἰκείους.

Μεταξὺ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου του ὑπηρετῶν ὑπάρχουσί τινες, οὓς ἀγαπᾷ πολὺ καὶ ἄλλοι, τοὺς ὁποίους δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ. Καὶ ἡ ἀγάπη ὅμως καὶ τὸ μῖσος ἔχουσι τὸν λόγον των· ἀρχικὴ αἰτία εἶναι ἡ πρὸς αὐτὸν περιποίησις ἢ ἀδιαφορία.

Ὅσους ἀγαπᾷ περιποιεῖται διὰ παντὸς τρόπου· ἂν φέρωσι βάρος τι, ἀπαλλάττει αὐτούς· εὑρίσκων καθ' ὁδὸν τίθησιν ἐπὶ τῆς ῥάχεως καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὸν οἶκον· ὑπακούει δὲ πάντοτε αὐτούς, καίτοι μὴ ἔχοντας δικαίωμα ἐπιταγῆς, τοῦτο δὲ εἶναι παραχώρησις μεγάλη τοῦ ἐλέφαντος, ἄριστα γινώσκοντος τίς ἔχει δικαίωμα προσταγῆς ἐπ' αὐτοῦ. Πολλάκις δὲ φέρει εἰς αὐτοὺς ἐκ τοῦ δάσους, ἔνθα περιπατεῖ, ἄνθη καὶ ὀπώρας.

Εἰς ἐκείνους δέ, οἵτινες δὲν εἶναι ἀρεστοὶ τῷ ἐλέφαντι, κάμνει διαφόρους ἀστειότητας. Ἄνευ σπουδαιότητος, ἀλλὰ δυσαρέστους ἐνίοτε. Ῥίπτει αὐτοὺς λ. χ. εἰς μικράς τινας λίμνας αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς ἄρδευσιν τῶν ὀρυζώνων, ἢ τρώγει τὸ πρόγευμά των ὅταν τὸ ὀρύζιον ἦναι καλῶς ἐψημένον, καταβρέχει αὐτοὺς διὰ τῆς προβοσκίδος ἢ κινεῖ ἐναέριους κρατῆρας αὐτοὺς ἀπηωρημένους ἐπὶ 4-5 λεπτὰ ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῦ ὑποκαμίσου.

Βλέπων δὲ ἐξαίφνης τὸν κύριόν του κατά τινα τῶν ἀσκήσεων τούτων, ὑποκρίνεται τὸν ἀδιάφορον καὶ ἔρχεται πρὸς τὸν κύριον θωπεύων αὐτόν. Φοβούμενος τὴν ἐπίπληξιν, προσπαθεῖ νὰ καταπραΰνῃ τὴν καταιγίδα διὰ τῆς εὐγενείας.

Ὑπάρχουσι πράγματά τινα, τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν ἐπιδέχονται ἀμφιβολίαν· ὁ ἐλέφας ἐννοεῖ ὅ,τι αὐτῷ λέγεται, συναθροίζει τὰς ἰδέας του, σκέπτεται καὶ συγκρίνει, ἔχει δὲ μεγίστην μνήμην.

Παραδεχόμενος ὅλα ταῦτα, δὲν προβαίνω μέχρι τοῦ σημείου εἰς ὃ φθάνουσι οἱ Ἰνδοί, καθ' οὓς ὁ ἐλέφας ἔχει ἴσην πρὸς τὸν ἄνθρωπον νοημοσύνην.

Τοῦτο βεβαίως εἶνε ὑπερβολικόν.

Ἐὰν μὴ παραδεχθῇ τις ὅτι ὁ ἐλέφας ἔχει αὐτὰ τὰ πλεονεκτήματα, ὅτι σκέπτεται, συγκρίνει τὰς ἰδέας του, ὅτι ἔχει κρίσιν, δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ πῶς ὁ κολοσσὸς οὗτος, ὃν οὐδεμία ἀνθρώπινος δύναμις δύναται νὰ ἐξαναγκάσῃ, μεταβιβάζεται ἀπὸ οἰκογενείας εἰς οἰκογενείαν ἐπὶ τοὺς δύο αἰῶνας τοῦ βίου χωρὶς οὐδέποτε νὰ βλάψῃ τινά, ἔστω καὶ παιδίον.

Ἀληθεύει ὅμως ὅτι αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις τοῦ ζῴου τούτου (σχεδὸν αἰσθάνομαι τύψιν συνειδότος ἀποκαλῶν ζῷον τὸν ἐλέφαντα) ἀμφισβητήθησαν μόνον ὑπὸ τῶν μὴ ἰδόντων αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ τῆς γεννήσεως.

Θὰ ἀναφέρω γεγονότα τινά, ἅτινα εἶδον καὶ τῶν ὁποίων δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὴν ἀλήθειαν. Ἐκλέγω δὲ τὰ ἥττον παράδοξα, διότι δὲν θέλω νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἐμὲ τὸ λεχθὲν περὶ τοῦ μακρόθεν ἐπανερχομένου περιηγητοῦ.

Πλησίον τοῦ Πονδιχερῦ ὑπάρχει περίφημος ναὸς Ἰνδικός, εἰς τὸν ὁποῖον προσέρχονται περὶ τὰς 5—6,000 προσκυνηταὶ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἰνδικῆς κατὰ τὰς ἁγίας ἑορτὰς τοῦ Μαΐου. Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ὑπάρχουσιν ἱεροί τινες ἐλέφαντες μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ ἐπὶ τῶν συνδρομῶν ἐλέφας (éléphant quêteur).

Ὁ ἐλέφας οὗτος μετὰ τοῦ ὁδηγοῦ δις τῆς ἑβδομάδος ὑπάγει πρὸς αἴτησιν βοηθειῶν ὑπὸ τῶν βραχμάνων εἰς τὰ διάφορα περίξ χωρία καὶ εἰς τὸ Πονδιχερῦ. Ποσάκις ἐνῷ ὑπὸ τὴν σκιάδα ἐν τῇ πρώτῃ ὁροφῇ τῆς οἰκίας εἰργαζόμην, ὁ ἐλέφας διῆλθε καὶ ἐγείρας διὰ τῆς προβοσκίδος τὰ κινητὰ παραπετάσματα τῆς σκιάδος ἐξητήσατο νομισμάτιον, ὅπερ κρατούμενον ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ χειρὶ ὡσφραίνετο ἐκεῖνος ἐν ἀποχάσει δέκα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου!

Πάντοτε ἔδιδον αὐτῷ νόμισμα διὰ τὸν ναόν, δι' αὐτὸν δὲ ἄρτον ἐμβεβαπτισμένον εἰς τὸ ὑδρόμελι ὅπερ ἀγαπᾷ πολύ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι εἴμεθα στενοὶ φίλοι.

Ὁ ἐλέφας οὗτος πάντοτε μὲ ἔβλεπε φέροντα ἀτημέλητον ἐνδυμασίαν θερινὴν ἐξ ἐγχωρίου μετάξης διὰ τῶν μικρῶν στηλῶν τοῦ ἐξώστου τῆς σκιάδος.

Ἡμέραν τινὰ μετέβην ἕνεκεν ἀσχολίας εἰς Willenoor· ἔφθασα περὶ τὴν μεσημβρίαν· ὁ καύσων ἦν ἀφόρητος, καθ' ὁδὸν ἢ ὑπὸ τὰς σκιάδας οὐδένα εἶδον, ὅλοι ἐκοιμῶντο.

Ἡ ἄμαξά μου εἶχε μείνει ἐν τῇ κυριωτέρᾳ πλατείᾳ ὑπό τι δένδρον, ἐγὼ δὲ διευθύνομαι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος τοῦ χωρίου (Trasildar) ὅτε ἐξαίφνης ἐκ τοῦ ἄντικρυ ναοῦ ἐξέρχεται καλπάζων τεράστιος μέλας ἐλέφας. Φθάνει μέχρις ἡμῶν· ἐν ριπῇ δὲ ὀφθαλμοῦ ἀνεγείρας με ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ ἐπανῆλθε ταχύτατα εἰς τὸν ναόν. Διερχόμεθα τὸν πρῶτον περίβολον, ἔπειτα τὴν λίμνην τῶν λουτρῶν καὶ φθάνομεν εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ἐλεφάντων.

Ἐκεῖ μὲ καταβιβάζει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐν τῷ μέσῳ τῶν συντρόφων. Ἦν ὁ ἐπὶ τῶν συνδρομῶν ἐλέφας, ὅστις μὲ ἀνεγνώρισεν. Ἐφώναζε καὶ ἔσεισε τὴν προβοσκίδα καὶ ἐκτύπα τὰ ὦτα, οἱ δὲ λοιποὶ ἐλέφαντες βεβαίως ἑρμήνευον ἐπ' ἀγαθῷ τὰς ἐνδείξεις ταύτας. Ὅτε δὲ μετ' οὐ πολὺ ἦλθεν ὁ Trasildar μετὰ τινων βραχμάνων, ὅπως ἴδωσι τί συμβαίνει, εἶδόν με ἡσυχώτατον καὶ ἄφροντιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν γιγάντων ἐκείνων, θριαμβευτικῶς ὑποδεχομένων με.

— Περίεργον, μοὶ λέγει βραχμάν τις, οὐδέποτε εἶδον τοὺς ἐλέφαντας οὕτω φιλικῶς φερομένους.

Ἐξήγησα τότε τὰ φιλοδωρήματά μου πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν συνδρομῶν ἐλέφαντα.

— Τώρα ἐννοῶ, ἀπεκρίθη ὁ βραχμάν, ὁ φίλος διηγήθη ἤδη εἰς τοὺς συντρόφους τὰ περὶ τῶν φιλοδωρημάτων, ἐκεῖνοι δὲ σὲ περιποιοῦνται ὅπως ἐπιτύχωσι τὰ αὐτά.

— Εἶναι δυνατόν; ἠρώτησα μετ' ἀπιστίας.

— Ὦ βεβαίως· θέλεις νὰ δοκιμάσῃς· θὲς τὸν βραχίονα ὑπὸ τὴν προβοσκίδα τοῦ φίλου σου, νεύων αὐτῷ νὰ ἐξέλθητε. Ὅλοι θὰ ἔλθωσι μετὰ σοῦ· ἀκολούθει καὶ θὰ ἴδῃς ποῦ θὰ σὲ ὁδηγήσωσι.

Οὕτω καὶ ἐγένετο· ὁ ἐλέφας καὶ ἐγὼ ἀνεχωρήσαμεν πρῶτοι, οἱ ἐπίλοιποι ἐννέα ἐλέφαντες ἀμέσως ἠκολούθησαν μετὰ φωνῶν χαρᾶς. Διήλθομεν τὴν θύραν τοῦ ναοῦ, μὲ ὡδήγησαν δὲ πρὸς ἐγχώριον ἀρτοποιόν. Ἂν ἠγνόουν τὴν θαυμαστὴν νοημοσύνην τῶν ζῴων τούτων, βεβαίως θὰ ἐξεπλησσόμην μεγάλως. Ἐννοεῖς ὅτι ἠγόρασα καὶ ἔδωκα εἰς ἕκαστον ἐλέφαντα ἄρτον καὶ τὴν ἀρέσκουσαν αὐτοῖς ἰλὺν τῆς ζαχάρεως.

Ὁ βραχμάν, μεθ' οὗ ὡμίλησα καὶ ὅστις ἦτο καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ ναῷ τοῦ Wil-

lenoor, μοι διηγήθη ὅτι ἐνίοτε ὁ ἐπὶ τῶν συνδρομῶν ἐλέφας διαφεύγων τὴν ἐπιτήρησιν μεταβαίνει εἰς Πονδιχερῆ ἐξαιτούμενος συνδρομὰς ὑπὲρ ἑαυτοῦ· ὕστερον δὲ μεταβαίνει εἰς τὴν ἀγορὰν κενοῖ τὴν πλήρη τῶν συλλεχθέντων χρημάτων προβοσκίδα ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ὀπωροπώλου καὶ τρώγει ζαχαροκάλαμον, ἀνανάσια, βανάνας, μάγγια καὶ ἴαγρα.

Ὁ ἐλέφας εὐκόλως ἐθίζεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν οἱαοδήποτε ἐργασίας· διὰ τοῦτο παραλείπω τὴν ἐξιστόρησιν τῶν περὶ τούτου γεγονότων, προτιμῶν νὰ ἐκθέσω συμβάν τι, ἐνδεικνῦον ἀληθῆ σκέψιν τοῦ ἐλέφαντος, οὗτινος συμβάντος ὑπῆρξα μάρτυς αὐτόπτης.

Τὰ κτήνη ποτίζονται ἐν ταῖς οἰκίαις εἰς μεγάλα ἀρδάνια ξύλινα, ἅτινα πληροῦνται ὕδατος φρεατείου διά τινος ἀντλίας. Οὕτως ἀποφεύγουσι τὸ ἄτοπον τοῦ ποτίζειν τὰ ζῷα διὰ τοῦ στασίμου καὶ σεσηπότος ὕδατος τῶν ὑδροστασιῶν.

Συνήθως ὁ ἐλέφας ἀντλεῖ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς μηχανῆς ἑκάστην πρωΐαν ἐπὶ μίαν ὥραν, ὅπως πληρώσῃ τὰ τεραστώδη ἀρδάνια ἐξ ὧν πίνουσι τὰ κτήνη. Γνωρίζων τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην διαταγῆς· ἑκάστην πρωΐαν μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὑπάγει εἰς τὴν θέσιν, ἀκριβῆς ὡς ὡρολόγιον ἐξυπνητήριον.

Ἡμέραν τινὰ εὑρισκόμην ἐν Τριχναπόλει παρά τινι ἐμπόρῳ φίλῳ μου, ἰδιοκτήτῃ λαμπρᾶς ἐξοχικῆς ἐπαύλεως παρὰ τὴν πόλιν. Τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος ἀφυπνίσθην ὑπὸ τοῦ ὑπηρέτου διὰ τὸ λουτρόν. Διελθὼν τὴν αὐλὴν εἶδον μέγαν λευκὸν ἐλέφαντα ἀντλοῦντα ὕδωρ μελαγχολικῶς καὶ κλείοντα τοὺς ὀφθαλμούς, διὰ τοῦ ῥεμβασμοῦ διασκεδάζοντα ἐκ τῆς ὀχληρᾶς ἐργασίας. Ἅμα ἰδὼν ἐχαιρέτισέ με κτυπῶν τὰ ὦτα, διότι κατὰ τὸ διάστημα τῶν δύο ἡμερῶν, ἃς διέμενον ἐκεῖ, εἶχον δώσει αὐτῷ πολλάκις γλυκίσματα, ἀλλ' ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν, μὴ θέλων νὰ ἐγκαταλίπῃ αὐτήν, πρὶν ἢ πληρώσῃ ὕδατος τὸ ἀρδάνιον.

Ἡτοιμαζόμην νὰ ἀναχωρήσω μετά τινα ὀλιγόλεπτα, ὅτε εἶδον ὅτι ὁ ἕτερος τῶν δύο κορμῶν δένδρου οὗτινες ὑπεστήριζον τὸ ἀρδάνιον ἔπεσε κατὰ γῆς, οὕτω δὲ ἐπειδὴ τὸ ἀρδάνιον ἐστηρίζετο ἐξ ἑνὸς μέρους δι' ἑνὸς κορμοῦ, τὸ ὕδωρ φθάνον εἰς τὴν κατωτέραν ἐπιφάνειαν ἔμελλε νὰ ἐκρέῃ.

Παρέμεινα ὅπως ἴδω τὸ ἀποβησόμενον. Ἀρά γε ὁ ἐλέφας, βλέπων τὸ ὕδωρ ἐκρέον ἐκ τοῦ κατωτέρου χείλους, ἤθελεν ἐγκαταλίπει τὴν ἐργασίαν νομίζων τετελεσμένην ἢ παρατηρῶν ὅτι ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τὸ ἀρδάνιον δὲν εἶναι πλῆρες ἤθελεν ἐξακολουθεῖ ἀντλῶν μέχρις ὅτου πληρωθῇ καὶ τὸ ἄλλο χεῖλος, τοῦθ' ὅπερ ἦν ἀδύνατον.

Μετ' οὐ πολὺ τὸ ὕδωρ ἤρξατο ἐκρέον ἐκ τοῦ μέρους, ὅπερ οὐδὲν εἶχεν ὑποστήριγμα. Ὁ ἐλέφας ἰδὼν τοῦτο ἔδειξεν ἀνησυχίαν τινα, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἕτερον πλησιέστερον μέρος δὲν ἦτο πεπληρωμένον ἐξηκολούθησεν ἀντλῶν. Βλέπων ὅμως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκροῆς, ἐγκατέλιπε τὴν ἀντλίαν καὶ ἦλθεν ὅπως παρατηρήσῃ τὸ φαινόμενον τοῦ ὁποίου δὲν ἐνόησε τὸν λόγον. Τρὶς ἐπανῆλθε παρὰ τὴν ἀντλίαν καὶ πάλιν ἐγκατέλιπε παρατηρῶν τὸ ἀρδάνιον. Ἔβλεπον αὐτὸν μετὰ προσοχῆς, περίεργος ὢν περὶ τοῦ τέλους. Τότε ὁ ἐλέφας ἐκτύπησε τὰ ὦτα, σημεῖον ὅτι ἐνόησε τὸ συμβαῖνον.

Ὠσφράνθη ἐπ' ὀλίγον τὴν κορμὸν τοῦ δένδρου, ὅστις ἔκειτο κατὰ γῆς. Ἐνόμισα ὅτι ἔμελλε νὰ ἀνορθώσῃ δι' αὐτοῦ τὸ ἀρδάνιον. Ἀλλ' ὡς ἐνόησα τὴν προσοχήν του ἀπέσπα οὐχὶ τὸ μέρος ἐξ οὗ ἔρρεε τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ τὸ μέρος τὸ ὁποῖον δὲν ἐπληροῦτο. Νοήσας τὴν δυσχέρειαν δὲν ἐβράδυνε νὰ εὕρῃ τὴν διόρθωσιν. Ἀνεγείρας διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἀρδάνιον, κατέρριψε τὸν δεύτερον κορμὸν διὰ τῆς προβοσκίδος, ἔπειτα δὲ ἄφησε νὰ καταπέσῃ τὸ ἀρδάνιον, τὸ ὁποῖον φθάνον μέχρι τοῦ ἐδάφους καὶ ἀπὸ τῶν δύο μερῶν, ἐπλήρωθη ὕδατος ὁλόκληρον.

Εὐνοούμενοι τοῦ ἐλέφαντος εἶναι πανταχοῦ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία. Ὡραῖον θέαμα εἶναι τὸ τοῦ ἐλέφαντος, ὅταν ὁδηγῇ πρὸς περίπατον τὰ τέκνα τοῦ κυρίου. Οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει ἐκ τῶν ὄφεων καὶ τῶν θηρίων, οὔτε ἐκ τῶν λιμνῶν καὶ γαιανθρακωρυχείων· ὁ ἐλέφας εἶναι ἄγρυπνος ὡς ὁ ἐπιμελέστατος θεράπων. Βαδίζει ἡσύχως, κανονίζων τὸ βῆμα πρὸς τὸ τῶν μικρῶν παιδίων, δρέπων ἄνθη καὶ ὀπώρας ἐκ τῶν δένδρων, ὑποκλέπτων δὲ καὶ ζαχαροκάλαμον. Ἐπὶ ἁπλῷ νεύματι κόπτει κλάδους δένδρων διὰ τοὺς θέλοντας μαστίγια καὶ ῥάβδους. Πρέπει νὰ ἀκούῃ τις τὸν εὔθυμον ὅμιλον τῶν παιδίων φωνάζοντα τὸν Τόμυν πανταχόθεν.

— Ἐγώ, θέλω τὸ μάγγιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκεῖ ὑψηλά· ὁ Τόμυς δρέπει αὐτὸ ἀμέσως.

— Ἐγὼ θέλω ἐκείνην τὴν χρυσαλίδα. Ὁ Τόμυς πλησιάζει αὐτὴν ἡσύχως καὶ συλλαμβάνει εἰσπνέων τὸν ἀέρα διὰ τῆς προβοσκίδος.

— Ἐγὼ θέλω ἐκεῖνο τὸ ὡραῖον ἄνθος, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς λίμνης. Ὁ Τόμυς εἰσέρχεται εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπως δρέψῃ τὸ ἄνθος.

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ἐλαχίστου ἀγνώστου θορύβου ἢ ὅταν βλέπῃ ζῶα ἢ ὕαιναν, συναθροίζει ὅλα τὰ παιδία μεταξὺ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς προβοσκίδος, μηκᾶται δὲ ὑπὸ θυμοῦ· δυστυχία δὲ εἰς τὸν δοκιμάσοντα νὰ ἁρπάσῃ παιδίον τι· ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι τίγρις, λέων ἢ ἄνθρωπος συντρίβεται ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ.

Εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ Γάγγου, χώραν πεδινὴν καὶ τελματώδη, κεκαλυμμένην ὑπὸ ὀρυζώνων καὶ ἥτις εἶναι ἀληθινὴ πατρὶς τῆς βασιλικῆς τίγρεως τῆς Βεγγάλης, αἱ ἔριδες μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐλέφαντος προστατεύοντος τὰς ἀγέλας ἢ τὰ τέκνα ἢ τοὺς θεράποντας τοῦ κυρίου, εἶναι καθημεριναί.

Αἱ τίγρεις τοῦ εἴδους τούτου εἶναι τόσον ἄγριαι, ὥστε πάντοτε δέχονται τὸν ἀγῶνα, ἂν καὶ πάντοτε καταβραύονται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ τρομεροῦ αὐτῶν ἀντιπάλου.

Ὅσον ἀμείλικτος εἶναι ὁ ἐλέφας πρὸς τὴν τίγριν, τὴν ἄρκτον, ἢ τὸν ῥινόκερων τὰ ὁποῖα οὐδέποτε συγχωρεῖ, τοσοῦτον εἶναι γλυκὺς καὶ ἀγαθὸς πρὸς τὰ ἀβλαβῆ ζῷα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ κατορθώσῃ τις τὸν ἐλέφαντα νὰ πατήσῃ ἔντομον, ὅσην καὶ ἂν ἔχῃ ἐπ' αὐτὸν ἐξουσίαν.

Ὅλοι γνωρίζουσι τὰ μικρὰ ἐκεῖνα ἔντομα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται «bêtes à bon Dieu»· τὸ αὐτὸ εἶδος ἐντόμων ὑπάρχει καὶ ἐν Ἰνδίᾳ, ἀλλὰ μεῖζον κατὰ τὸ μέγεθος.

Πολλάκις χάριν δοκιμῆς εἶδον νὰ λαμβάνωσιν ἐν τῶν ἐντόμων τούτων καὶ νὰ θέτωσιν αὐτὸ ἐπὶ ὁμαλοῦ ἐδάφους π. χ. ἐπὶ τῶν πλακῶν αὐλῆς καὶ νὰ διατάσσωσι τὸν ἐλέφαντα νὰ πατήσῃ αὐτὸ διὰ τοῦ ποδός. Οὔτε ὁ ὁδηγός, οὔτε ὁ κύριος τοῦ ἐλέφαντος ἠδυνήθησάν ποτε νὰ τὸν ἐμποδίσωσι νὰ ἐγείρῃ τὸν πόδα ὑπὲρ τὸ ἔντομον οὐχὶ ὅπως βλάψῃ, ἀλλ' ὅπως προφυλάξῃ αὐτό. Ἐὰν τοὐναντίον παραγγείλῃς τὸν ἐλέφαντα νὰ σοὶ φέρῃ τὸ ἔντομον λαμβάνει αὐτὸ λεπτότατα διὰ τῆς ἄκρας τῆς προβοσκίδος καὶ σοὶ ἐγχειρίζει, χωρὶς νὰ θίξῃ κἂν αὐτοῦ τὰς πτέρυγας.

Ι. Ε.

ΕΟΡΤΑΙ ΕΝ ΝΑΝΣΥ

Ἡ εὐγνωμονοῦσα Γαλλία ἐτέλεσεν ἐσχάτως ἐν Νανσὺ συγκινητικὴν ἑορτήν, τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ κλεινοῦ Θιέρσου. Ἐκ Παρισίων καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπέρρευσαν ὑπουργοί, γερουσιαστοί, βουλευταί, δημοσιογράφοι καὶ πολλαὶ χιλιάδες λαοῦ· ἡ ἑορτὴ αὕτη ἀπεδείχθη ἐθνικὴ ἐπίδειξις ὑπὲρ τῆς συντηρητικῆς δημοκρατίας, διέψευσε δὲ τὰς ἐλπίδας τῶν μοναρχικῶν, οἵτινες προεῖπον ὅτι οἱ δημοκρατικοὶ θὰ ἐξώκελλον εἰς ἐπιδείξεις ἐναντίον τῆς Γερμανίας. Ἐκ τῶν ἐν ταῖς γαλλικαῖς ἐφημερίσι δημοσιευθεισῶν διεξοδικῶν περιγραφῶν ἐρανιζόμεθα τὰ ἑπόμενα: Ἡ ἑορτὴ αὕτη ἤρξατο τῇ 2 Αὐγούστου (ἔ. ν.) καὶ ἔληξε τῇ 4 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ἡ κυρία Θιέρσου ἐγένετο δεκτὴ ἐν Νανσὺ μετὰ βασιλικῶν αὐτόχρημα τιμῶν.

Τῇ πρωΐᾳ τῆς 2 Αὐγούστου ἐγένετο γεωπονικὴ ἔκθεσις, μετὰ μεσημβρίαν δέ, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ ἱπποδρόμου, ἀνέγνωσεν ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Bichat ἐπιστημονικὴν διατριβήν του περὶ τοῦ ποταμοῦ Μοζέλα καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ὑδάτων αὐτοῦ. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξετελέσθησαν ἐν τῷ μεγάλῳ παραδείσῳ γυμναστικοὶ ἀγῶνες εἰς ὃν ἔλαβον μέρος πολλὰ μέλη τῶν διαφόρων ἐν Γαλλίᾳ γυμναστικῶν ἑταιριῶν. Τὴν ἑσπέραν ἡ πόλις ἦτο κατάφωτος.

Ἡ 3 Αὐγούστου ἦτο ὡρισμένη εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀνδριάντος. Ἀπὸ πρωΐας διενεμήθησαν ἐλέη πρὸς τοὺς πτωχοὺς τῆς πόλεως. Τὴν 9 ὥραν π. μ. ὁ δήμαρχος τῆς Νανσὺ προσέφερε τὸν οἶνον τῆς τιμῆς πρὸς τοὺς γυμναστάς. Τὴν 1 μ. μ. ὥραν, ἐν τῇ «Πλατείᾳ Στανισλάου» ἐγένετο ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀνδριάντος. Ὁ κ. Νομπλὼ ἀρχαῖος βουλευτὴς τῆς Μοζέλης ἐν τῇ ἐθνικῇ συνελεύσει τοῦ 1871 καὶ πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντος ἐπιτροπῆς, παραδίδει τῇ πόλει τὸν ἀνδριάντα ἀπαγγείλας κατάλληλον λόγον. Ἀκολούθως ὡμίλησεν ὁ πρόεδρος τῆς Γερουσίας κ. Μαρτὲλ καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν κ. Λεπὲρ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κυβερνήσεως. Εἶτα ὡμίλησεν ὁ δήμαρχος τῆς Νανσύ, μετὰ τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ ὁποίου τὸ περικάλυμμα τοῦ ἀνδριάντος κατέπεσεν ἐν τῷ μέσῳ ἐνθουσιωδῶν ἐπευφημιῶν, πλεῖστοι δὲ στέφανοι κατετέθησαν ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων διαφόρων πόλεων, ἑταιριῶν καὶ σωματείων. Ὁ στέφανος τῆς πόλεως τοῦ Μὲτς ἦτο κεκαλυμμένος διὰ μαύρης σκέπης. Μετὰ ταῦτα ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Ἰούλιος Σίμων, ὅστις ἐξέφρασε καὶ τὰς εὐχαριστήσεις τῆς κυρίας Θιέρσου, πρὸς τὴν πόλιν Νανσὺ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἀνδριάντος. Ἐπὶ τέλους ὁ κ. Λεγκουβὲ ἀνέγνω, μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν τέχνης τῆς ἀπαγγελίας, ὡραῖον ποίημα. Μετὰ τὴν τελετὴν ταύτην διενεμήθησαν βραβεῖα εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας γυμναστάς, τὴν δὲ 6 ἑσπερινὴν ὥραν ἐδόθη μέγα συμπόσιον ἐν τῷ δημαρχείῳ τῆς πόλεως, καὶ ἐφωταγωγήθη ἡ πόλις.

Τὴν 4 Αὐγούστου ἐτελέσθησαν ἱππικοὶ ἀγῶνες.

***

Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κ. Ἰουλίου Σίμωνος ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα.

«Ὁ Θιέρσος ὑπῆρξε διὰ παντὸς εὐσταθὴς ὑπέρμαχος τῶν ἀναγκαίων ἐλευθεριῶν. Ὅτε εἶδε προσβαλλομένας τὰς πεποιθήσεις του, παρητήσατο τὴν δημοτικότητα καὶ ἀντέστη πρὸς τὸ ἴδιον αὐτοῦ κόμμα. Μέγαν ἀπέδειξεν αὐτὸν ἡ εὐστάθεια πρὸς τὰς γενναίας καὶ ἐλλόγους πεποιθήσεις του. Ἐσπούδασε νὰ προλάβῃ τὸν πόλεμον. Ἐπὶ δὲ τοῦ πολέμου ἐμόχθησεν ὑπὲρ τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ Εὐρώπῃ. Ἀναβὰς ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ἐδέησε νὰ ὑποστῇ τρεῖς ἀγῶνας δεινούς, κατὰ τοῦ Δήμου, κατὰ τῶν πολεμίων, κατὰ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. . . . . Ἀλλὰ καὶ ἀποχωρήσας, ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν. Προεφήτευσε τὸν θρίαμβον τῆς τρίτης δημοκρατίας. Τὰς προφητείας του ἐδικαίωσαν ὁ Θεός, ἡ καθολικὴ ψηφοφορία καὶ ἡ σύνεσις τῆς Βουλῆς. Ναί· ἡ σωθεῖσα Γαλλία κατέχει διὰ παντὸς τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν, δημοκρατικὴν κυβέρνησιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ διανοεῖσθαι, διδάσκειν καὶ γράφειν. Ἡ δημοκρατία προέκυψεν ἐξ

ἀγῶνος, ἐν ᾧ πρόκειται νὰ νικηθῶσιν οἱ ἐχθροὶ καὶ νὰ ἐγκαινισθῇ περίοδος ἐξουσίας, ἐν ᾗ θὰ πραΰνθῶσι καὶ αὐτοὶ καὶ προσελκυσθῶσιν. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1789 εὗρε τὸν τελικόν αὐτῆς τύπον, τὴν συντηρητικὴν καὶ φιλελεύθερον δημοκρατίαν, οἵαν ἠθέλησε καὶ ἐδημιούργησεν ὁ Θιέρσος». Ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς Λεπὲρ εἶπεν, ὅτι προσῆλθεν ἡ κυβέρνησις, ὅπως τιμήσῃ τὸν ἔνδοξον ἀπελευθερωτὴν τοῦ πατρίου ἐδάφους. Ἀνέμνησε τὰς ἀμυθήτους δυσχερείας, πρὸς ἃς ἐδέησε νὰ παλαίσῃ, ὁπότε ἠκμαζεν ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἦσαν ἐξηντλημένοι οἱ δημόσιοι πόροι, ἐβαρύνοντο οἱ πολῖται δι' εἰσφορῶν πολεμικῶν, κατείχοντο ὑπὸ ξένων τὰ φρούρια, ἀπήγετο εἰς αἰχμαλωσίαν ὁ στρατός, ἐδιχονόει δὲ ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις. α'Ο Θιέρσος ἐνέβαλε πᾶσι θάρρος· ἀνέπτυξε τοὺς πόρους μετὰ θαυμαστῆς δραστηριότητος· ἐπαγίωσε τὴν κυβέρνησιν τοῦ τόπου διὰ τοῦ τόπου, ἣν ἐπίστευσεν ὅτι εὗρεν ἐν τῇ συνταγματικῇ καὶ κοινοβουλευτικῇ μοναρχίᾳ, κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Ἀγγλίας, παρὰ πᾶσαν τὴν διαφορὰν τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐθίμων τῶν δύο χωρῶν, ἥτις καθίστα ἀδύνατον οἱανδήποτε ἀφομοίωσιν. Ἐπιδῶν τὴν πτῶσιν ὁκτὼ κυβερνήσεων, ἦλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, ὅτι μόνον δυνατὸν εἶδος κυβερνήσεως ἐν Γαλλίᾳ εἶναι ἡ τὴν ἐπανάστασιν καταπαύουσα δημοκρατία.» Ὁ δὲ κ. Λεγκουβὲ εἶπε:

«Τρεῖς ἄνδρες κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον, διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ πνεύματός των ἀνεκαίνισαν τὰς τύχας τῆς ἰδίας πατρίδος· ὁ Καβούρ, ὁ Θιέρσος καὶ ὁ Βίσμαρκ».

***

Λέγεται, ὅτι ὁ Γαμβέτας προσκληθεὶς νὰ ὁμιλήσῃ ἐπίσης, εἶπεν· α'Ἡ Νανσὺ κεῖται ἐγγύτατα τῶν συνόρων. Χωρὶς νὰ τὸ θέλω, θὰ διαφύγῃ ἐκ τῶν χειλέων μου ὑπαινιγμός τις περὶ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λωρραίνης. Προτιμῶ νὰ σιωπήσω.

***

Ὁ ἀνεγερθεὶς ἀνδριάς, ἐκ μαρμάρου, εἶνε ἔργον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ κ. Γκιλπέρ, νικήσαντος ἐν διαγωνισμῷ μεταξὺ ἑβδομήκοντα πέντε διαγωνισθέντων καλλιτεχνῶν. **M

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΤΕΡΑΣ.

Κατ' αὐτὰς ἀφικνεῖται ἐξ Ἀμερικῆς εἰς Εὐρώπην νέον μουσικὸν τέρας, μὶς Τερεζίτα Πάτβορθ ὀνομαζόμενον. Εἶνε δὲ αὕτη νεᾶνις αὐτὴ μόνη δυναμένη νὰ ἐκτελῇ τετραῳδίαν ὅλην διὰ τεσσάρων ὀργάνων. Δεινὸν τὸ ἄκουσμα, ἀλλ' ἀληθινόν. Ἡ φύσις εὐνοήσασα ἐξαιρέτως τὴν μὶς Τερεζίταν, ἐπροίκισεν αὐτὴν διὰ τριῶν ζευγῶν χειρῶν καὶ δύο ζευγῶν ποδῶν, ἐν ἄλλοις λόγοις ἐπλάσεν αὐτὴν τέρας ἐξάχειρον καὶ τετράπουν, ἀλλὰ μουσικώτατον ὅμως. Καὶ διὰ δύο μὲν τῶν ἓξ χειρῶν αὐτῆς ἐκτελεῖ τὸ μέρος τοῦ κλειδοκυμβάλου, διὰ δύο δὲ ἑτέρων τὸ τοῦ τετραχόρδου. Αἱ ὑπολειπόμεναι δύο χεῖρες εἶνε ὄπισθεν κατὰ τὴν ῥάχιν καὶ δι' αὐτῶν παίζει βαρὺ τετράχορδον (alto) καὶ διὰ τῶν τεσσάρων ποδῶν βαρυβάρβιτον (violoncelle). Ὥστε βλέπετε ὅτι εὐλόγως δύναται νὰ ὀνομασθῇ *γυναικορχήστρα*.

Κυρία Σ *

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΙΑ'

ΤΗ ΚΥΡΙΑ Χ''—ΕΙΣ ΛΥΚΕΡΝΗΝ. (ὑ Ἑλβετίᾳ).

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Αὐγούστου 1879.

Τίποτε σχεδὸν ἄξιον λόγου δὲν ἔχω νὰ σοῦ ἀναγγείλω ἐξ Ἀθηνῶν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα, καὶ ἐντρέπομαι τῇ ἀληθείᾳ, ὄχι ἐννοεῖται εἰς λογαριασμόν μου, ἀλλ' εἰς λογαριασμὸν τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοπόλεως διὰ τὴν νεολογικὴν αὐτῆς πτωχείαν. Καὶ ὅμως αἱ Ἀθῆναι, ὡς καὶ ἄλλοτε σοῦ ἔγραψα, μεγαλύνονται ὁλονέν, μεγαλύνονται καὶ αὐξάνουσι, τὸ δὲ μέτρον τοῦ σημερινοῦ των μεγαλείου σοὶ παρέχει αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονός, ὅτι ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου θὰ ἐκλέξῃ ἐφέτος, κατὰ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ὄχι πλέον ἓξ, ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ ὀκτὼ ἀντιπροσώπους. Δὲν δύνασαι, πιστεύω, νὰ μοῦ ἀρνηθῇς, ὅτι τοῦτο εἶνε πρόοδος, πρόοδος ἀληθινὴ καὶ ἀδιαφιλονείκητος, τὴν ὁποίαν οὐδ' αὐτοὶ τῆς Ἑλλάδος οἱ ἐχθροὶ δύνανται ν'ἀρνηθῶσιν. Ἠμπορεῖ τις ἴσως, ἂν ἦνε μάλιστα φύσει δίκαιος ἄνθρωπος, φιλόφογος, μεμψίμοιρος καὶ ἀπαισιόδοξος, νὰ μὴ παραδέχεται ὡς ἐκφανῆ μαρτύρια τῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπὸ τοῦ 1870 δεκαετίαν, τὸν ἐγκλιματισμὸν τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου παρ' ἡμῖν, τὴν εἰσαγωγὴν τῶν raoúls, καὶ τῶν ἀθῴων questions, τὰς μονομαχίας χάριν ἑνὸς μανδηλίου μιᾶς γκαλίδος ἠθοποιοῦ, τοὺς bals costumés, τὴν Lilly καὶ ἄλλα πολλά, πειστικώτατα ἐν τούτοις τεκμήρια, μαρτυροῦντα ὅτι αἱ Ἀθῆναι δὲν δύνανται νὰ κοιμηθῶσιν ἀπὸ τὴν ζηλοτυπίαν των, ἀκούουσαι ὅτι οἱ Παρίσιοι ὀνομάζονται ἐνίοτε nouvelle Athènes, καὶ προσπαθοῦσι νὰ γείνωσι Παρίσιοι διὰ νὰ ἦνε ἄξιαι τοῦ ὀνόματός των. Ὅλ' αὐτὰ φιλονεικοῦνται ἴσως καὶ δύνανται νὰ φιλονεικηθῶσι. Δύναταί τις ἴσως μάλιστα καὶ νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἀπέχουσιν ἔτι πολὺ τῶν Παρισίων, διότι τοῦ combles ἀκόμη, καί . . . πολλὰ ἄλλα πράγματα. Τίς ὅμως, σὲ παρακαλῶ, θὰ διαμφισβητήσῃ, ὅτι δὲν προώδευσε καὶ δὲν ἀνεπτύχθη καταπληκτικῶς πόλις, ἥτις μετὰ ἕνα περίπου μῆνα θὰ ἔχῃ ὀκτὼ *ἐκλεκτοὺς*—ἤτοι βουλευτὰς—ἐκ τριάκοντα περίπου *κλητῶν*—ἤτοι ὑποψηφίων, ἐνῷ εἶχε τέσσαρας μόνον κατὰ τὰ 1860, πέντε κατὰ τὰ 1865 καὶ ἓξ κατὰ τὰ 1871; Φαντάσου ἐπὶ στιγμὴν, ὅτι μετὰ ἕνα αἰῶνα, ἂν τὰ πράγματα, θεοῦ εὐδοκοῦντος, βαίνωσιν ὡς βαίνουσι, καὶ αἱ Ἀθῆναί μας προοδεύωσιν ὡς προοδεύωσιν, θὰ ἔχωσι τῶν ἐγγόνων μας οἱ ἔγγονοι *τριάκοντα* τοὐλάχιστον βουλευτάς! Δὲν ζηλεύεις τὴν δόξαν των; καὶ δὲν λυπεῖσαι καὶ σὺ φοβερά, ὡς ἐγὼ λυποῦμαι ἐνίοτε, ὅτι ἐγεννήθης ἑκατὸν ἔτη πρωϊμώτερα παρ' ὅ,τι ἔπρεπε; Φαντάσου τριάκοντα ἀντιπροσώπους, μεριμνῶντας ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ τῆς εὐημερίας καὶ προόδου τῆς κλεινῆς πόλεως, ὠχροὺς ἐκ τῶν πατριωτικῶν των ἀγρυπνιῶν καὶ ἰσχνοὺς ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ βήματος ῥητορείας των, μὴ τρώγοντας, μὴ πίνοντας, μηδὲ κοιμωμένους χάριν τοῦ κοινοῦ καλοῦ, καὶ εἰπέ μου, σὲ παρακαλῶ, ἂν μετὰ ἑκατὸν ἔτη δὲν θὰ δικαιοῦνται νὰ λέγωσιν οἱ ἀπόγονοί μας, παρῳδοῦντες τὸ μασσαλιωτικὸν λόγιον: si Paris avait trente députés serait une petite Athènes. Μὴ ἀμφιβάλλῃς δὲ περὶ τούτου. Αἱ Ἀθῆναι ἔχουσι μέλλον, καὶ εὐδαίμονες ἐκεῖνοι δι' οὓς τὸ μέλλον αὐτὸ θὰ ἦνε παρόν. Σήμερον ὅμως, μόλον τὸ σχετικὸν των μεγαλεῖον καὶ τοὺς προσεχεῖς ὀκτὼ των βουλευτάς, εἶνε δι' ἐμὲ Σαχάρα ἀόχμηρα, ὅθεν δὲν εὑρίσκω νὰ συλλέξω πρὸς ψυχαγωγίαν σου οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον *εἰδησείδιον*. Ἂν σοῦ ἔγραφα πολιτικὰς ἀνταποκρίσεις, καὶ ἠγάπας καὶ σὺ τὰ πολιτικά, ὡς τὰ τρελλαίνεται μία μας φίλη, θὰ εἶχα πολλὰ πράγματα νὰ σοῦ γράψω, ὄχι τόσα ἀκδῆ ὅσον ὑποθέτεις, καὶ πολὺ διασκεδαστικώτερα παρ' ὅ,τι φαντάζεσαι. Ἤρκει μόνον νὰ σοῦ περιγράψω τὴν ἐκλογικὴν ἐκστρατείαν τῶν ὑποψηφίων μας βουλευτῶν, τὰ γλυκερά των μειδιάματα, τὰς μελισταγεῖς των θωπείας, καὶ τὰς χονδρὰς των ὑποσχέσεις, αἵτινες κατὰ τοῦτο καὶ μόνον διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις τῶν ἐκλογέων, ὅτι εἶνε κάπως μεγαλείτεραι κατὰ τὸ περιέχον καὶ κενότεραι ἑπομένως κατὰ τὸ περιεχόμενον. Ἤρκει νὰ σοῦ ἐκθέσω ἐν συνόψει τὰ περὶ ἐκλογικῶν συνδυασμῶν μυστικὰ διαβούλια τῶν ἐπαρχιακῶν ὑποψηφίων, ἅτινα ἐν τούτοις γίνονται ἐν Ἀθήναις χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ ἐρωτηθῶσι κάπως καὶ οἱ μέλλοντες ψηφοφόροι, οἵτινες κατατίθενται ἁπλῶς εἰς τὴν μέλλουσαν ἐκλογικὴν ἑταιρίαν, ὡς κατατίθενται εἰς κερδοσκοπικὸν τινα ἐμπορικὸν συνεταιρισμὸν 100 δέματα βακαλάου, 200 βαρέλια σακχάρεως καὶ πεντήκοντα κάσσαι πετρελαίου. Ἤρκει τέλος νὰ κάμω μαζύ σου μικρόν τινα περίπατον εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ νὰ διασκεδάσωμεν ὁμοῦ, θεωροῦσαι ἀδιακρίτως εἰς τὰ βάθη τῶν ὑπογείων οἰνοπωλείων, ὅπου θὰ ἐβλέπομεν τὸν μελανὸν ἐπενδύτην προστριβόμενον οἰκείως εἰς τὴν λιπαρὰν ἐφεστρίδα τοῦ χωρικοῦ, τὸ στίλβον ὑπόδημα πατούμενον ἐν φιλικῇ διαχύσει ὑπὸ τοῦ λασπωμένου τζαρουχίου, καὶ τοὺς γλαφυροὺς δακτύλους κομψοῦ τινὸς ὑποψηφιδίου θωπεύοντας τὸν πιναρὸν τράχηλον οἰνοβαροῦς ἐκλογέως. Ἀλλ' αὐτά, ὡς προεῖπον, εἶνε πολιτικά· καὶ ἠξεύρω ὅτι δὲν τὰ νοστιμεύεσαι. Ἂν τοὐλάχιστον ἐνοστιμεύεσο τὰ διασκεδαστικά μέν, ἀλλὰ κάπως κακολόγα ἀνέκδοτα, ἅτινα τοσάκις ῥητῶς μοῦ ἀπηγόρευσας, θὰ σοῦ διηγούμην πολλὰ περίεργα τῆς ἑβδομάδος ταύτης σκάνδαλα. Ἀλλὰ σὺ λέγεις: *Οὐαὶ ὄχι μόνον δι' οὗ ἀλλὰ καὶ εἰς ὃν τὸ σκάνδαλον ἔρχεται*, καὶ πτύεις εἰς τὸν κόλπον σου πάντοτε καὶ σταυροκοπεῖσαι πρὸς τὴν κακολογίαν.

Ἀνατρέχω λοιπὸν εἰς τὰ παλαιά, καταβαίνω μαζύ σου εἰς τὸ Φάληρον, εἰς τὸ μέγα καὶ πολὺ Φάληρον, τὸ ὁποῖον κατήντησε σήμερον ἀπαραίτητος πλέον ἀνάγκη εἰς διασκέδασιν τοῦ καλοῦ κόσμου τῶν Ἀθηνῶν, καὶ σὲ ὁδηγῶ εἰς μίαν τῶν πρώτων παραστάσεων τῶν Cloches de Corneville. Τὸ κωμικὸν αὐτὸ μελόδραμα τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε πέρυσι, κατὰ τὴν Παγκόσμιον ἔκθεσιν τῶν Παρισίων, ἐν τῶν μεγίστων θελγήτρων τοῦ παντοδαποῦ ἐκείνου πληθυσμοῦ, ὅστις συρρέει εἰς τὴν νέαν Βαβυλῶνα, ἵνα δαπανήσῃ τερπνότερον τὰ ἀποταμιεύματά του, ἐδόθη κατ' ἀνάγκην ἐφέτος καὶ ἀπὸ τοῦ φαληρικοῦ θεάτρου, ὡς ἐπεκράτησε νὰ ὀνομάζεται τὸ ἐπὶ τῶν ἄμμων τοῦ Φαλήρου ἐστημένον ξύλινον παράπηγμα. Λέγω *κατ' ἀνάγκην*, διότι ἐννοεῖς πολὺ καλά, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ χειροκροτήσωσιν αἱ Ἀθῆναι πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐχειροκρότησαν οἱ Παρίσιοι. Ἐχειροκρότησε λοιπὸν καὶ ἐπεδοκίμασεν ἐνθουσιωδῶς τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν τὸ *γαριέστατον* αὐτό, ὡς ὠνομάσθη, μελόδραμα, καὶ τὸ ἐχειροκρότησε μάλιστα ὅπως οὐδ' εἰς τοὺς Παρισίους αὐτοὺς ἐχειροκροτήθη. Οἱ σκαιοὶ παρισινοί, ὡς τοὐλάχιστον ἐνθυμοῦμαι, οὐδέποτε κατώρθωσαν νὰ ἐννοήσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὴν κομψὴν ἐκείνην χάριν, μεθ' ἧς ἀνατρέπει τὴν τράπεζάν του ὁ εἷς τῶν τριῶν γραφέων ἐν ἀρχῇ τῆς τρίτης πράξεως, καὶ συναναστρέπεται μετ' αὐτῆς κυλιόμενος ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἡμεῖς ὅμως ἐξετιμήσαμεν εἰς τὸ Φάληρον καὶ τὴν δραματικὴν τοῦ γεγονότος τούτου σπουδαιότητα, καὶ τὴν ῥυθμικὴν αὐτοῦ χάριν καὶ τὴν νοήμονά του ἐκτέλεσιν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἐχειροκρατήσαμεν, καὶ τὴν ἐπανάληψίν του ἐζητήσαμεν, καὶ ὁ ταλαίπωρος Fréderic ἠναγκάσθη νὰ πέσῃ ἐκ νέου καὶ νὰ κυλισθῇ ἐκ δευτέρου ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐν μέσῳ ῥαγδαίων χειροκροτημάτων. Ὅτε ὅμως τὸ ἐνθουσιῶδες κοινὸν ἐζήτησε καὶ τὴν ἐκ τρίτου ἐπανάληψιν τοῦ σκηνικοῦ ἐκείνου ἐπεισοδίου, ὁ δυστυχὴς γραφεὺς εἶχε, φαίνεται, βαρυνθῇ τὴν κάπως κουραστικὴν αὐτὴν διὰ τὴν ῥάχιν του διασκέδασιν, καὶ παρελθὼν εἰς τὸ προσκήνιον εἶπεν εὐσεβάστως εἰς τοὺς θαυμαστάς του: «Si ces messieurs n'en sont pas contents, je n'en suis pas non plus!» Τὸ κοινὸν τότε ηὐχαριστήθη καὶ ἡσύχασεν, ἀρκεσθὲν ἑκὼν ἄκων εἰς τὰ μουσικὰ τοῦ ἔργου θέλγητρα. Τὰ θέλγητρα αὐτὰ λέγονται πολλὰ καὶ ποικίλα παρὰ τοῦ κοινοῦ.

Τὸ κατ'ἐμέ, δὲν ἠξεύρω ἀληθῶς πῶς νὰ σοῦ παραστήσω τὴν ἐντύπωσιν, ἣν μοῦ ἐπροξένησε τὸ παράδοξον αὐτὸ μουσικὸν ἔργον. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τοῦ εἴδους τῆς δραματικῆς μουσικῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει, διότι δὲν κατώρθωσα νὰ τὸ κατατάξω. Οὔτε σπουδαῖον μελόδραμα εἶνε, οὔτε εἰς τὴν ἰταλικὴν opera buffa ἀνήκει, οὔτε opera comique γαλλικὴ δύναται νὰ ὀνομασθῇ, οὔτε ὀφφεμπαχιὰς εἶνε καθαρά. Εἶνε κάτι τι ἀμφίβιον καὶ hybride, ἑτερόκλιτον καὶ χιμαιρικειδές. Εἶνε εἶδός τι μωσαϊκοῦ ἀλλοκότου, εὐάρεστον μὲν ἐν συνόλῳ ὡς ἐκ τῆς ποικιλίας τῶν χρωμάτων καὶ τῆς συμπλοκῆς τῶν ἀραβουργημάτων του, μὴ ἔχον ὅμως οἱονδήποτε σχέδιον, μήτε σκοπόν, μήτε ἰδέαν, μήτε ἀναλογίας, μήτε φωτοσκίασιν. Καὶ αὐτὸ τὸ μελῳδικόν του περιεχόμενον εἶνε ἀβυρτάκη τις, ἡ ἰταλικὴ σαλάτα, κατὰ τὴν σημερινὴν μαγειρικὴν γλῶσσαν, ὅπου, ἀλλαχοῦ μὲν ἀναγνωρίζεις πρόδηλον τὸν Κουρέα τῆς Σεβίλλης καὶ τοὺς Δραγόνους τοῦ Βιλλὰρ καὶ τὴν Κόρην τῆς Ἀγγώ, ἀλλαχοῦ δὲ ἀπορεῖς πρὸς τὸ γνώριμον τοῦ μέλους καὶ δὲν κατορθώνεις ἐν τούτοις νὰ τὸ ἐνθυμηθῇς. Αἱ πλεῖσται τῶν μουσικῶν του φράσεων εἶναι ῥάκη γνωστῶν παλαιοτέρων μελῳδιῶν, ἐπιδεξίως ὅμως συνεῤῥαμμένα εἰς τριβώνιον πολύχρωμον, ὅπερ θαμβοῖ τὴν ὅρασιν καὶ τὴν εὐχαριστεῖ ἐφ' ἱκανὰς στιγμάς. Ἡ ἐκτέλεσίς του δὲν ὑπῆρξε κακή· πολλοὶ μάλιστα διατείνονται ὅτι ἦτο ἐξαίρετος. Σημείωσαι ὅμως ὅτι εἰς τοὺς πολλοὺς τούτους κατατάσσονται οἱ οὐχὶ ὀλίγοι θαυμασταὶ τῶν ἐφετεινῶν μας ὑψιφώνων, οἱ πωληταὶ τῶν ἀνθοδεσμῶν, καὶ οἱ πτηνοπῶλαι, νομίζω, ἀκόμη, οἱ προμηθεύοντες τὰς περιστεράς, ὅσαι ῥίπτονται καθ' ἑσπέραν εἰς τὴν σκηνήν, ὡς τρυφεροὶ ἑρμηνεῖς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ θεατῶν τινων.

Σοφία

Γνῶμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

229.

Ἡ εὐεργεσία, ἣν ἔλαβέ τις, ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ στέργῃ τὴν ἐκ τοῦ εὐεργετήσαντος ἀδικίαν.

230.

Οὐδὲν εἶναι τοσοῦτον μεταδοτόν, ὅσον τὸ παράδειγμα. Διὰ τοῦτο καὶ τὰς ἄκρως ἀγαθὰς καὶ τὰς ἄκρως κακὰς τοῦ ἀνθρώπου πράξεις πάντοτε πράξεις ὅμοιαι διαδέχονται. Μιμούμεθα δὲ τὰς ἀγαθὰς πράξεις ἐκ ζήλου, τὰς δὲ κακὰς ἐκ φυσικῆς κακίας, ἣν ἡ μὲν αἰδὼς κατεῖχε δεσμίαν, τὸ δὲ κακὸν παράδειγμα ἀπηλευθέρωσε.

231.

Μεγάλως μαίνεται ὁ μόνος σωφρονῶν ἐν πόλει μαινομένῃ.

232.

Οἱανδήποτε καὶ ἂν ἐπινοήσωμεν τῶν θλίψεών μας πρόφασιν, τὸ συμφέρον καὶ ἡ ματαιότης πολλάκις εἶναι αἱ πρωτεύουσαι αὐτῶν αἰτίαι.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ ἀεβᾶς Λιστζ εἶνε οὐ μόνον μέγας μουσικός, ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ εὐφυέστατος.

Τῷ ἔλεγόν ποτε περί τινος κυμβαλιστοῦ, ὅστις ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἔδιδε συναυλίας πρὸς εὐεργετικὸν σκοπόν, καθ'ἑκάστην ἐκόλλα προγράμματα καὶ τὸ ὄνομά του διελαλεῖτο πανταχοῦ. Περὶ τοῦ μουσικοῦ τούτου ἠρώτησέ τις τὸν Λίζζ-

— Δὲν με λέγετε, παρακαλῶ, ὁ μουσικὸς αὐτὸς τί πρᾶγμα εἶνε, ἀξίζει τίποτε;

— Ἐλεήμων ἄνθρωπος εἶνε ὁ κυμβαλιστής αὐτός, ἀπεκρίθη ὁ Λιστζ μειδιῶν. Ἐλεήμων, καὶ περὶ αὐτοῦ δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ὅτι «δὲν γινώσκει ἡ δεξιά του τί ποιεῖ ἡ ἀριστερά του!»

***

Οἰνοβαρὴς γέρων ἀνέρχεται τὴν λεωφόρον Σταδίου κλονούμενος καὶ προσκόπτων εἰς πᾶν δένδρον.

Οἱ διαβάται γελῶντες σπεύδουσι πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν περικυκλοῦσι.

«Ἀδέρφια! ἀναφωνεῖ ὁ γέρων μετὰ φωνῆς χαλαρᾶς καὶ καγχάζων. Ἀδέρφια! καλὰ ἔλεγε κεῖνος, πῶς τὸν λέν, ὁ σοφὸς ποὺ ἔλεγε πῶς ἡ γῆ γυρίζει.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ὦ! πόσον ἀδυσωπήτως, πόσον ψυχρῶς καὶ ἀσυμπαθῶς πρὸς πᾶν αἴσθημα τῆς καρδίας ἡμῶν, προβαίνει καὶ μᾶς συμπαρασύρει ὁ ῥοῦς τῶν καθ' ἡμέραν ἔργων καὶ χρειῶν. Ἀνάγκη νὰ φάγωμεν πάλιν, νὰ πίωμεν, νὰ κοιμηθῶμεν, καὶ νὰ ἐξυπνήσωμεν. Ἀνάγκη νὰ πωλήσωμεν πάλιν, ν' ἀγοράσωμεν, νὰ ἐρωτήσωμεν, ν' ἀποκριθῶμεν· νὰ ἐπιδιώξωμεν ἐν ἑνὶ λόγῳ μυρίας ματαίας σκιάς, αἵτινες οὐδόλως πλέον μᾶς ἐνδιαφέρουσιν. Ἡ ψυχρά, ἡ μηχανικὴ ἕξις τοῦ ζῆν μένει καὶ ἀφ' οὗ πᾶσα τῆς ζωῆς τέρψις ἐξέλιπε καὶ ἀπεσβέσθη. (Κα Στόου)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

*** Τὸ θέρος τοῦ 1879 θὰ μείνῃ ἐξάκουστον ἐν τοῖς μετεωρολογικοῖς χρονικοῖς τῆς Γερμανίας.

Καθ' ἃ ἀναγγέλλουσιν ἐκ Βυρσβούργου οἱ θερισταὶ ἐξέρχονται εἰς τοὺς ἀγροὺς ἔφιπποι ἐνδεδυμένοι μανδύαν ἕνεκα τοῦ δρυμέος ψύχους.

Ἐν δὲ Ῥοφελσάϊμ, Σαλιγενδσάτ, Φογελσβούργῳ οἱ χωρικοὶ ἤναψαν ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ ἀγροῦ των πῦρ, ἵνα θερμαίνωσι τὰ ὑπὸ τοῦ ψύχους ἀπονακρωθέντα μέλη των.

*** Εὔκαιρον νομίζομεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐν συνόψει τοὺς τρόπους δι' ὧν διάφοροι πόλεις ἀπαλλάσσονται τῶν ἀδεσπότων καὶ πλανωμένων κυνῶν, οἵτινες τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους δύνανται μεγίστου κινδύνου αἴτιοι νὰ γείνωσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐν Μασσαλίᾳ ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν σύλληψιν τῶν κυνῶν ἔχει βρόχον, ὃν ῥίπτων περὶ τὸν τράχηλον τοῦ ζῴου συλλαμβάνει αὐτὸ καὶ δι' ἐπίτηδες ἁμαξίον τὸ μεταφέρει εἰς ὡρισμένον τόπον, ἔνθα ἀπαγχονίζεται ἐὰν μὴ ἀναζητηθῇ ὑπὸ τοῦ κυρίου του ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας.

Ἐν Λυὼν διασκορπίζουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς δηλητήριον, ἐν Παρισίοις τοὺς ἀπαγχονίζουσιν, ἐν Βρυξέλλαις ταυτοχρόνως τοὺς ἀπαγχονίζουσι καὶ τοὺς ἀποτελειόνουσι διὰ ῥοπάλου· διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου λέγουσιν, ὅτι τὸ ζῷον ἐντὸς ἑνὸς δευτερολέπτου ἐκπνέει χωρὶς νὰ βασανίζηται.

Ἐν Ἀμστελοδάμῳ δηλητηριάζονται ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας διὰ καταποτίων.

Ἐν Βερολίνῳ ἀφ' οὗ τοὺς συλλάβωσι, πλήττουσιν αὐτοὺς διὰ μικροῦ ῥοπάλου κατὰ τὸ ἄνω μέρος τῆς ῥινὸς καὶ τὸ ζῷον παραχρῆμα ζαλίζεται καὶ συγχρόνως ἀποθνήσκει.

Ἐν Λονδίνῳ μεταχειρίζονται τὸ πρωσσικὸν ὁξύ. Ἐν Μαδρίτῃ σκορπίζουσιν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τεμάχια κρέατος περιέχοντα στρυχνίνην.

Ἐν νέᾳ Ὑόρκῃ ἀφ' οὗ τοὺς δώσωσι νὰ φάγωσι καλῶς τοὺς εἰσάγουσιν ἀνὰ 150—200 ἐντὸς κλωβοῦ σιδηροῦ καὶ τοὺς πνίγουσι βυθίζοντες τὸν κλωβὸν ἐν τῷ ποταμῷ.

Ἐν Ἰταλίᾳ, Νεαπόλει καὶ Φλωρεντίᾳ κλείουσι τοὺς κύνας ἐν δωματίοις μετὰ ἀνημμένων ἀνθράκων καὶ τοὺς φονεύουσι διὰ τῆς ἀσφυξίας. Ὁ τρόπος οὗτος, ὁ διὰ τῆς ἀσφυξίας καὶ ὁ διὰ τοῦ πνιγμοῦ εἶνε, λέγουσιν, ὁ ἐλάχιστα πάντων ὀδυνηρός.

Ἐν Ἀθήναις μέχρι ποό τινων ἐτῶν ἦτο ἐν χρήσει ὁ ἐν μέσαις ταῖς ὁδοῖς φόνος τῶν κυνῶν διὰ τοῦ ῥοπάλου ἔχοντος κατὰ τὸ γονδρὸν ἄκρον αὐτοῦ ἥλους αἰχμηροὺς· ἦτο δὲ ἀποτρόπαιον τὸ νὰ βλέπῃ τις τὰ ἴχνη τὰ αἱματηρὰ τῆς διαβάσεως τοῦ δημίου καὶ τοὺς φονευθέντας κύνας ἐν τῷ ἀκολουθοῦντι κάρρῳ εἰς ὃ ἐρρίπτοντο ἀνακπέοντες ἔτι. Ἀλλ' οὐχὶ σπανίως συνερχόμενοι ἐκ τῆς ζάλης των ἐπήδων ἔξω τοῦ κάρρου, πρὸς χαρὰν τῶν ἀκολουθούντων παιδαρίων καὶ θλῖψιν τοῦ *μπόγια*, ὅστις ἐζημιοῦτο οὕτω δραχμὴν μίαν καθ' ἕκαστον ἀναζῶντα καὶ δραπετεύοντα κύνα. Ἦτο δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ λίαν κινδυνῶδες, διότι πολλάκις οἱ τραυματιζόμενοι κύνες ἀμυνόμενοι ὥρμων κατὰ τοῦ δημίου των ἀπειλοῦντες νὰ τὸν κατασπαράξωσι. Σιγναὶ δὲ ἦσαν καὶ αἱ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἔριδες τῶν ἐχόντων κύνας κατὰ τῶν κλητήρων καὶ τοῦ δημίου, ὅστις ἀνεξαιρέτως ἐφόνευε καὶ τοὺς ἀδεσπότους κύνας καὶ τοὺς ἔχοντας κύριον, εἰ καὶ οὗτοι διεκρίνοντο ἐκ τοῦ κλοιοῦ ὃν ἔφερον περὶ τὸν λαιμόν. Ἀλλ' ἀπό τινων, ὡς εἴπομεν, ἐτῶν ἐξέλιπε τὸ βάρβαρον τοῦτο μέσον καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἶνε σήμερον ἐν χρήσει ἡ διὰ δικτύου σύλληψις. Δῆλα δὴ ὁ—οὐχὶ πλέον δήμιος ἀλλὰ—θηρευτὴς ἐξέρχεται ἔχων ἐπ' ὤμου τὴν 'πόρπην καὶ ῥίπτων αὐτὴν συλλαμβάνει τὸν κύνα καὶ τὸν εἰσάγει ἐντὸς ἁμαξίου πανταχόθεν περιπεφραγμένου ἔχοντος δὲ ὀπὰς δι' ὧν δύνανται οἱ αἰχμάλωτοι νὰ βλέπωσι πρὸς τὰ ἔξω καὶ διασκεδάζωσι τὴν ἀθυμίαν των. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ ἁμάξιον πληρωθῇ, ὁδηγεῖται εἰς τὴν ἀσυνομίαν ἔνθα οἱ κύνες κρατοῦνται ἐν περιωρισμένῃ αὐλῇ καὶ πᾶς ὁ ἀπολέσας τὸν κύνα του δύναται ἐρχόμενος εἰς τὴν ἀστυνομίαν νὰ λάβῃ αὐτὸν καταβάλλων δραχμὴν διὰ τὴν δαπάνην τῆς συντηρήσεως καὶ ἐπιτηρήσεως τοῦ ζῴου του. Ὅσοι δὲ κύνες δὲν ζητηθῶσιν ἐν ὡρισμένῳ διαστήματι ἡμερῶν τινων φονεύονται ἰδιαιτέρως.

*** Ἐν τῇ βιενναίᾳ Ἀκαδημείᾳ τῶν τεχνῶν, γράφει ἡ *Κλειώ*, ὑπάρχει ἐκτεθειμένη πρότυπος σκιαγραφικὴ εἰκὼν Τιτανομαχίας, ἥν, κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀοιδίμου Σίμωνος Σίνα, ἐφιλοτέχνησεν ὁ περιφανὴς ζωγράφος Γρειπεγκέρλ. Ἡ κολοσσιαία εἰκών, ἡ μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ Προμηθέως μέλλουσα νὰ τοιχοκολληθῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἐν Ἀθήναις Σιναΐας Ἀκαδημείας, εἶνε ἀληθὲς ἀριστούργημα τῆς αὐστριακῆς καλλιτεχνίας. Ἐν τῇ ὑπερτάτῃ ἄκρᾳ ἵσταται ὁ παντοδύναμος Ζεὺς ἐπὶ τεθρίππου, ἀγομένου ὑπὸ τοῦ Προμηθέως· ὄπισθεν δὲ οἱ συμμαχοῦντες αὐτῷ ὀλύμπιοι θεοί. Οἱ Τιτᾶνες δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἐξακοντίζουσι δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν πέτρας καὶ σωρεύουσιν ἐπ' ἀλλήλων τὰ ὄρη· κεραυνοβολούμενοι δὲ καταταρταροῦνται ἐκπεπληγμένοι καὶ τρέμοντες, ὑποδέχονται δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀβύσσῳ οἱ ἑκατόγχειρες. Ἡ Ἑστία, ἡ Δημήτηρ καὶ ἄλλαι θέαιναι περίφοβοι ἐκλείπουσι τελευταῖαι τὴν γῆν καὶ ζητοῦσι καταφύγιον παρὰ τῷ Διί, οὗ τινος τὴν ἀδελφὴν καὶ ἄλοχον Ἥραν εἶχον ἤδη ἁρπάσει οἱ Τιτᾶνες. Κάτωθεν τῆς εἰκόνος τὸ ἄρτι πλασθὲν γένος τῶν ἀνθρώπων κρύπτεται κατεπτοημένον ἐν μικρᾷ ὀπῇ καὶ ἐναγωνίως περιμένει τοῦ ἀγῶνος τὴν ἔκβασιν.

*** Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἀνεξαντλήτων προσόδων τῆς Γαλλίας σημειοῦμεν, ὅτι οἱ ἔμμεσοι φόροι ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Ἰουλίου ὑπερέβησαν κατὰ 85,776,000 τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν προϋπολογισθὲν ποσόν.

*** Ὁ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ περικλεὴς ναυπηγὸς Ἐρίξον κατασκευάζει νῦν νέον ναρκοφόρον πλοῖον, προωρισμένον ἴσως νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τοὺς ἐν θαλάσσῃ ἀγῶνας. Τὸ σκάφος εἶναι 130 πόδας μακρόν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ 12 εὐρύ· ὄπισθεν εἶναι μακρὸν καὶ ὀξύτατον, ἔμπροσθεν ὅμως ὀλιγώτερον ὀξύ, καὶ δὴ ὅμοιον τῇ κεφαλῇ φαλαίνης, ἧς ἀπὸ τῶν κοίλων ὀφθαλμῶν θὰ ἐκπυρσοκροτῶσι ἡ νάρκη. Ἡ τρόπις ἔχει βάθος 12 ποδῶν καὶ εἶναι τεθωρηγμένη διὰ παχέος σιδηροῦ ἐλάσμα-

τος. Δύο λέβητες μεγάλοι κινοῦσι μηχανὴν μικρὰν μὲν τὸν ὄγκον, ἔχουσαν δὲ δύναμιν 1000 ἵππων. Τὰ ἑξακοντιζόμενα βέλη εἶναι αἱ συνήθεις σιγαροειδεῖς νάρκαι, 16 πόδας μακραὶ καὶ 2 πόδας εὐρεῖαι, μεσταὶ δυναμίτιδος, διὰ μακρῶν σωλήνων ἐκριπτόμεναι καὶ διανύουσαι 15 γερμανικὰ μίλια τῆς ὥρας. Μία καταπελτικὴ μηχανὴ, διὰ τοῦ συμπυκνουμένου ἀέρος, ἐξασκεῖ πίεσιν 250 λιτρῶν ἐφ' ἑκάστην σπιθαμὴν τῆς ἐπιπέδου ῥάχεως τῆς νάρκης, κινεῖ ταύτην 6—8 πόδας ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος κατὰ τοῦ πολεμίου σκάφους. Ὀλίγον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν κλείεται τὸ κάτω κατάστρωμα· εἷς ἀξιωματικὸς φυλάσσει παρὰ τὸν ἱστόν· ὅλον δὲ τὸ ἄλλο πλήρωμα καταβαίνει εἰς τὸ κατώτατον μέρος τοῦ πλοίου. Μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου καταστρώματος εἰσρέει τοσοῦτον ὕδωρ, ὥστε βυθίζεται ὅλη ἡ νάρκη, φαίνεται δὲ μόνον ἡ καπνοδόχη καὶ θωρηκτὴ ἄκρα τοῦ ἱστοῦ, ἐν ᾗ κρύπτεται ὁ φυλάσσων ἀξιωματικός. Τὸ τέρας τοῦτο διατρέχει ὑπὸ τὸ ὕδωρ πέντε γεωγραφικὰ μίλια τῆς ὥρας καὶ ὁρμᾷ κατὰ τῶν θωρηκτῶν πλοίων ἄχρις οὗ ἀπέχει αὐτῶν 200 πόδας, ἐν ᾧ οἱ ἐν τῇ τρόπιδι μένοντες μετατιθεῖσι τὴν φοβερὰν νάρκην εἰς τὸν πνευματικὸν σφενδονικὸν σωλῆνα. Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν, πρὶν λάβῃ καιρὸν τὸ πλήρωμα τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς σωτηρίας του, τὸ ἔργον τελειοῦται. Ἡ νάρκη κολλᾶται ὁποιοδήποθι τοῦ σκάφους· ἡ δυναμῖτις θραύει πᾶν τὸ προστυγχάνον· ὁ ἐχθρὸς καταποντίζεται· ἡ δὲ ἄτρωτος νάρκη ἐξακολουθεῖ τὴν διαβολικὴν μάχην ἐναντίον ἄλλων πολεμίων σκαφῶν ἢ ναρκῶν. Ὁ Ἄριξων ἐλπίζει ὅτι διὰ τῆς εὑρέσεώς του παύονται αἱ ναυμαχίαι, τὰ δὲ πελάγη ἀνοίγονται εἰς τὴν εἰρηνικὴν ἐποικοινωνίαν τῶν λαῶν.

ω Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς ἐν Πρωσσίᾳ ὁ καὶ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἰατρικῶν ἱδρυμάτων ἐπιτετραμμένος, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἰατρικὴν ἐν Βερολίνῳ Ἑταιρίαν σχέδιον δι' οὗ ὁρίζεται ἡ ἀμοιβὴ ἣν ὀφείλουσι νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἰατροί, ὡς ἑξῆς.

α' Κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν ἡ ἀμοιβὴ θὰ εἶνε φράγκα 2,50.

β' Κατὰ πᾶσαν δὲ μετὰ ταῦτα ἐπίσκεψιν φράγκα 1,25.

Ἐὰν δὲ ὁ ἰατρὸς ἐπισκέπτεται ταυτοχρόνως πλείονας ἀσθενεῖς, μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας καὶ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ κατοικοῦντας, καθ' ἕκαστον αὐτῶν θὰ λαμβάνῃ τὸ ἥμισυ τῆς ἀνωτέρω κεκανονισμένης ἀμοιβῆς. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τοῖς οἰκοτροφείοις καὶ ταῖς φυλακαῖς.

γ' Ἡ προφορικὴ συμβουλὴ πλειόνων ἰατρῶν περὶ τῆς θεραπείας ἀσθενοῦς τινος περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἐπισκέψεως ἐὰν ἡ συμβουλὴ προηγήθῃ τιμᾶται φρ. 6,25 καθ' ἕκαστον ἰατρόν, αἱ δὲ ἑπόμεναι συμβουλαὶ φράγκα 3,75.

δ' Ὁ προσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰατροῦ καὶ ἐρωτῶν αὐτὸν δίδει κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν φρ. 1,75 κατὰ δὲ τὰς ἑπομένας λ. 75.

ε' Ἐὰν ὁ ἰατρὸς προσκληθῇ μετὰ τὴν 10 ὥραν τῆς νυκτὸς μέχρι τῆς 7 π. μ. τριπλασιάζεται μὲν ἡ ἀμοιβὴ ἡ ὁρισθεῖσα ἀνωτέρω ἐν τοῖς ἄρθροις α' καὶ β', διπλασιάζεται δὲ ἡ ἐν τοῖς ἄρθροις γ' καὶ δ'.

ς' Ἡ ἐξέτασις διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου, τοῦ λαρυγγοσκοπίου καὶ τῶν ἑτέρων τοιούτων ὀργάνων πρὸς ὁρισμὸν τῆς νόσου φρ. 2,50.

ζ' Ἡ χλωροφορμίασις τοῦ ἀσθενοῦς τιμᾶται φρ. 3,75.

ω Δαπάνη τῆς ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος «Κήρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» γίνεται κατ' αὐτὰς νέα ἐκδρομὴ εἰς τὸν βόρειον πόλον. Πρὸς τοῦτο ἀπέπλευσεν ἤδη ἐξ Ἁγίου Φραγκίσκου τὸ πλοῖον Jeannette φέρον 4 ἀξιωματικοὺς καὶ 18 ναύτας, 1 μηχανικόν, 1 φυσιογράφον, 1 μετεωρολόγον καὶ 1 ἀνταποκριτὴν τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος.

ω Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1861-1877 ἡ ὁλικὴ ἀξία τῆς ἐξαγωγῆς πετρελαίου ἐξ Ἀμερικῆς ὑπερέβη τὰ δύο δισεκατομμύρια διακόσια ἑκατομμύρια φράγκων.

ω Ἐν Νορβηγίᾳ 1 σχολεῖον ἀναλογεῖ πρὸς 280 κατοίκους, ἐν Ρωσίᾳ 1 σχολ. πρὸς 2,300.

Εἷς Ἀναγνώστης

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ καύσωνος καλὸν νομίζομεν νὰ δείξωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας τὰ μόνα ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης παρεχόμενα μέσα εἰς πρόληψιν τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν, εἰς ἃς ὑπόκεινται οἱ ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος δακνόμενοι.

Μέχρι τοῦ νῦν τὸ μόνον προφυλακτικὸν κατὰ τῆς λύσσης εἶνε ἡ καυτηρίασις ὅθεν ἅμα δηχθέντος τινὸς πρώτη ἐργασία εἶνε νὰ καυτηριάσωμεν τὴν πληγήν. Ἐκ πάντων δὲ τῶν καυτηρίων ἄριστον εἶνε ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος, ἡ δὲ καυτηρίασις εἶνε τοσούτῳ ὀλιγώτερον ὀδυνηρά, ὅσῳ μᾶλλον πεπυρακτωμένος εἶνε ὁ σίδηρος.

Ἕως οὗ δὲ πυρακτωθῇ ὁ σίδηρος δὲν πρέπει ἡμεῖς νὰ καθήμεθα ἀργοί, ἀλλὰ φροντίζομεν νὰ δέσωμεν σφιγκτὰ τὸ δηχθὲν μέλος ὑπεράνω τῆς πληγῆς, πιέζοντες ταυτοχρόνως διὰ τῶν δακτύλων αὐτήν, ὥστε νὰ ἐκθλίψωμεν τὸ μεμολυσμένον αἷμα. Πλύνομεν δὲ αὐτὴν διά τινος ῥευστοῦ οἵου δήποτε.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ δηχθεὶς ἐὰν τὸ στόμα του φθάνῃ εἰς τὴν πληγήν, πρέπει παρευθὺς νὰ ἐκμυζήσῃ αὐτήν· ἔστω δὲ ἥσυχος ὅτι οὐδένα διατρέχει κίνδυνον, ἀρκεῖ μόνον τὸ στόμα του καὶ τὰ χείλη του νὰ μὴ εἶνε σχασμένα ἢ ἐκδαρμένα.

ΛΟΗΝ ΠΣΙ—ΓΡΗΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΙΟΥ, 15